

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-cci G-le a Țărei Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost. Consilier la C. de Apel București, Avocat	RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED DJUVARA Profesor Universitar, Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIETEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris	GR. TRANCU-IAȘI Fost. Ministru al Muncii Avocat	Dr. ȘTEFAN LADAY Fost. Magistrat jurisconsult în Cluj	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat
ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris				

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris : **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

Membrii corespondenți pentru Polonia : **EMIL ST. RAPPAPORT**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia

ABONAMENTUL

Un an. p. B-ci, Case com., Autorit. 1000 lei
" Avocați 700 „
" Magistrați 600 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTAMANA

In lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

A APARUT LA PARIS prima revistă juridică română în limba franceză intitulată : „*Buletinul Societății de Legislație comparată română*”, organul Societății de Legislație comparată română cu sediul în București, având următorul sumar :

- 1) Observațiuni critice asupra legii relative la auziția și pierderea naționalității române, de *d. Vladimir Athanasovici*, deputat și *d. M. Ionescu-Dolj*, consilier la Curtea de Casație ;
- 2) Conferința d-lui *M. L. Duguît*, Decan al Facultății de Drept din Bordeaux asupra neconstituționalității legilor ;
- 3) Reforma Agrară în România de d-nii *I. Brădescu* și *G. Sescioreanu*, Doctori în drept dela Paris.

De vânzare la „Curierul Judiciar”, Artei 5. Prețul 40 lei.

S U M A R

- Considerațiuni asupra legii privitoare la accelerarea judecăților, *Observațiuni făcute de Baroul de Constanța* ;
- Caracterele juridice ale crimei de dezertare la inamic, de d-nii *avocați Odiseu Alexandrescu și Locot. Ion Ursei* ;

JURISPRUDENȚĂ :

— Curtea de Casație secția II : *N. Oprescu și C. Nicolescu cu C. Brezeanu* (Concesiune petroliferă. Transcrisă anterior unei alteia obținută cu formele legale. Nevalabilitate. Art. 1, 2 și 4 Decr.-lege 2447-920 ; art. 44, 260, 265 și 271 legea minelor din 1924), cu o *Notă* de d-l G. Zamfirescu ;

— Idem secția III : *Banca Moldova cu Soc. Franco-Anglo-Americană* (Faliment. Refuz de plată, întemeiat pe excepțiuni de bună credință. Starea de încetare de plăți nu există. Aplicațiune la societăți. Art. 690 C. com.), cu o *Notă* de d-l avocat P. Vasilescu ;

— Trib. Buzău secția II : *Ovidiu Niculescu cu Eliza C. Demetriad*. (Dacă vânzătorul unui imobil poate fi îndreptățit a cere reducerea suprafeței vândute, când în act este precizată suprafața, îngrădirile și vecinătățile și cumpărătorul posedă suprafața în plus ca cea arătată în act, dar în limitele vecinătăților vorbite ?).

— Asupra conferințelor ținute la Strassbourg și la Bruxelles de d. avocat I. G. Cohen, *cronică* de *Ionel I. Codreanu*.

A apărut la „Cultura Națională” **Interesantele Comunicări ale d-lui Andrei Rădulescu**, consilier la Inalta Curte de Casație, făcute în ședințele dela 13 Martie și 15 Mai 1925 la Academia Română, în calitate de membru al acelei Inalte instituțiuni de cultură, tratând despre „**DREPTUL DE MOSTENIRE AL SOTULUI SUPRAVIEȚUITOR**” chestiune ce a fost examinată în dreptul comparat.

CONSIDERAȚIUNI ASUPRA LEGII PRIVITOARE LA ACCELERAREA JUDECAȚILOR

Facem loc cu plăcere observațiunilor ce Baroul avocaților din județul Constanța ne trimite spre publicare, relativ la Legea accelerării judecăților.

Dacă procedura veche păcătuia prin multe lipsuri și nu conținea destule sancțiuni, legea nouă cade în extremul celălalt, prevăzând prea multe nulități și decăderi transformând procedura noastră tradițională neformalistă într-un sistem exagerat de riguros.

Trebuie neapărat sancțiuni, nulități și decăderi, dar așa cum este redactată legea nouă, ea va merge în aplicarea ei mai departe poate, decât a fost scopul legiuitorului.

Ea are desigur părțile ei bune, dar are și multe dispozițiuni neclare, altele contradictorii ; și o revizuire se impune.

Baroul de Constanța ar propune următoarele modificări și lămuriri pe cari le crede absolut necesare :

La art. 1 al. a, care cere arătarea numelui, pronumelui și domiciliului sau reședința, ar trebui adăugat „sau firma comercială”, legea aplicându-se și în materie comercială unde se permite întrebări de alte denumiri decât numele și pronumele și ar trebui ținut seamă de jurisprudența stabilită, lămurindu-se că scopul legii este atins când se stabilește în mod neîndoios identitatea părților litigante.

Quid cu arătarea calității. — Să se adauge „Dacă aceste calități juridice nu apar din textul cererii, întâmpinării, apelului etc.”.

Obligațiunea de a indica numele și adresa martorilor în chiar cererea de chemare în judecată sau întâmpinare nu are nici un sens. În primul loc fiindcă proba cu martori urmează a fi discutată înaintea instanței preliminare care o poate respinge. Prin urmare ea nu constituie o probă sigură pentru propunător. În al doilea loc se poate întâmpla ca până la admiterea dovezii să nu mai fie față

martorii propuși prin petiția de intentarea acțiunii. În al treilea loc art. 19 permite părților să depună lista de martori în cinci zile dela admitere, de unde rezultă că se pot propune și alți martori decât cei propuși prin acțiune. De ce atunci obligația dela art. 1?

Legea zice că partea nu se va putea folosi de alte dovezi decât cele indicate prin cererea scrisă; *este deci suficient a se indica voința părții de a dovedi cutare cap de cerere prin martori*. Adversarul este deșteptat și poate pregăti combaterea dovezii dacă o crede inadmisibilă, iar scopul legii este atins suficient.

Legea prevede că atunci când proba constă în acte, se va alătură la cerere copiile pentru pârâți, plus o copie de fiecare act pentru Tribunal, iar pe de altă parte că originalele pot fi depuse cu o osebuită cerere la grefă. Ar fi bine ca depunerea originalelor odată cu cererea de intentarea acțiunii, întâmpinarea, etc. să suprimă depunerea copiilor pentru dosar.

La art. 4 nu se prevede ce se va face cu întâmpinarea destinată celor cari locuiesc la reședința Tribunalului. Trebuie lămurit că ea urmează a se elibera reclamantului.

Trebuie stabilit deasemenea că dacă cererea sau întâmpinarea destinate dosarului Tribunalului, adică originalele, sunt semnate de parte, nu se poate înlătură sau anulă cererea ori întâmpinarea dacă se întâmplă că din nebagare de seamă copiile destinate părților nu au fost semnate propriu.

La art. 5, se cere ca întâmpinarea să cuprindă toate excepțiunile ce se opun; iar art. 10 spune că se vor rezolvi la ședința preliminară mai întâi cererile de nulitate și excepțiunile. În această privință legea nu e clară; se referă ea numai la cele invocate prin întâmpinare sau și la altele?

Art. 8. — Odată ce pârâțul este obligat a face întâmpinare la ce mai servește dispozițiunile relative la cererea reconvențională? De ce să se țină procesul în loc până la îndeplinirea formelor la care este supusă această cerere? De ce nu s'ar putea formula cererea reconvențională, care este un mijloc de apărare, odată cu întâmpinarea prin una și aceeași petiție? Se înțeleg dispozițiunile referitoare la chemarea în garanție în care se introduce un terț și la care este nevoie să se pronunțe conexarea chemării în garanție cu cererea principală, dar la cererea reconvențională nu este vorba nici de o nouă parte în proces și nici nu se poate concepe conexarea. Se impune deci o modificare.

Art. 9. — Cere fixarea orei. — Foarte bine, cu singura condițiune ca instanțele să fie prevăzute cu personalul necesar superior și inferior, căci la ce servește fixarea orei când nu se pot găsi nici magistrații necesari, nici grefierii?

Art. 10. Prevede că excepțiunile și nulitățile se vor discuta la ședința preliminară, dar nu arată ordinea în care vor trebui rezolvite după cum prevede art. 111 proc. civilă. *Afară de aceasta, sunt confundate excepțiunile dilatorii cu cele peremptorii*, ca de pildă calitatea părților, autoritatea de lucru judecat. Asemenea excepțiuni pot fi propuse în orice starea a procesului după toate regulile de procedură. Prin urmare, se impune o modificare în sensul acesta.

Art. 19. — Din spiritul acestui articol pare a reieși că preparatoriile trebuie îndeplinite înainte de judecarea fondului. Ar fi bine să se stabilească că Tribunalul admitând dovada și fixând terme-

nul pentru audierea martorilor, luarea jurământului expertului, etc. să rămână ea la ziua fixată să procedeze la aceste formalități, judecătorul care va fi disponibil spre a scăpa de plimbările dosarelor dela judecătorul delegat la Tribunal și viceversa, precum și de noi citații, odată ce este vorba de accelerare.

La art. 20 ar fi bine să se stabilească odată pentru totdeauna că nu mai există jurnale interlocutorii în procedura noastră; că în toate materiile ori care ar fi ele, nu se poate apela o hotărâre preparatorie, fie ea provizorie sau interlocutorie, decât odată cu fondul, de oarece se pierde în zadar procese numai prin faptul că nici Tribunalele, nici părțile nu cunosc jurisprudențele, de altfel variabile, ale Curții supreme.

La art. 35, repetăm cele spuse la art. 1, cu privire la indicarea numelor. Acest articol prevede cazul apelului făcut înainte de comunicare, dar nu arată unde se vor depune motivele până în ziua judecății, la Tribunal sau la Curte, de unde discuțiuni, nulități, etc.

Mai este o cestiune. — Unele instanțe au stabilit că dacă una din părți a făcut apel pentru că cererea ei nu se admisesse decât în parte, de pildă, cealaltă parte este considerată că a primit comunicarea sentinței prin primirea citațiunei în apelul adversarului. La primirea copieii de apel, această parte care fusese condamnată în prima instanță, trebuie să facă întâmpinare; când, în ce termen ea poate depune motivele și de apel și apelul său contra sentinței condamnatoare? Discuțiuni, decaderi, etc.

Se poate întâmpla ca sentința să nu fie redactată nici până în ziua judecării în apel, dovadă nevenirea dosarului la Curte, cum se va putea apăra această parte dacă se menține jurisprudența de mai sus, mai cu seamă în imposibilitatea în care se află partea de a dovedi că sentința nu este redactată încă?

Se impune lămurirea că apelul incidental este admisibil ori când, în termenul legii dela comunicarea sentinței.

Art. 38. Prevede că întâmpinarea se va depune la Tribunal; nu prevede însă modul cum dosarul va ajunge la Curte pentru a se putea cere fixarea termenului în apel, care nu se poate da decât de Curte.

Ar trebui lămurit că în cererea de apel nu este nevoie de a se invoca și comunica decât dovezile și actele noi, necomunicate încă, spre a nu da loc la decaderi și nulități sau la repetirea tuturor formelor dela prima instanță.

Quid despre apelul împotriva cărților de judecată, trebuie făcut după formele legii de accelerare sau nu? (Vezi mai jos, art. 53).

Art. 42 va produce o mulțime de dificultăți. Cui trebuie adresată cererea de suspendare a execuției în apel? Cărei secțiuni dacă sunt mai multe? Cum rămâne cu dosarul care trebuie să stea la Tribunal până la îndeplinirea formelor de întâmpinare? Vom avea din nou plimbări de dosare dela o instanță la alta. O clarificare se impune.

La art. 53 urmează a fi șterse cuvintele „ca primă și ca instanță de apel sau de recurs” care încurcă atât părțile cât și instanțele. Odată ce legea nu se aplică la afacerile de competența judecătorilor de ocoale, acest principiu ar trebui păstrat și în apel și în recurs. De altfel nu există în mod practic, nici cine să facă formele preliminare; judecă-

torul de ocol nu are cădere, președintele Tribunalului care este președintele instanței de apel sau de recurs nu o are nici atât.

Mai trebuie clarificat că legea *nu se aplică* în partea sa referitoare la preliminarii, cel puțin, la *divorțuri, în materie cambială, faliment, în materie fiscală, la perimări, ieșiri din indiviziune, validări de propriiri, contestațiuni la măsuri asigurătoare, arbitrale civile și comerciale* (Camera arbitrală); unde pe de o parte există proceduri speciale deși ne-complete și unde pe de altă parte aplicarea legii de accelerare ar merge contra spiritului acesta de accelerare, complicând formele și lungind termenele.

La art. 58 este necesar să se arate că cererile re-convenționale sau chemările în garanție, precum și cererile de intervenție ce s'ar face la procesele în curs, nu sunt supuse formelor noiei legi, pentru că în practică se procedează invers, și pentru că nu se poate concepe ca procesul principal să se judece după normele legii vechi; iar accesoriile să fie judecate după acelea ale legii noi.

În consecință suntem de părere a se menține legea, însă cu modificările necesare.

Constanța, Ianuarie 1926

Decan, G. D. Benderli.

Pro-Decan, C. Irimescu.

Membrii Consiliului: Titu Zaharia, Vintilă Berberianu, Petru Nițescu, Nicolae Timirăș, N. Roșculeț, N. Petru, I. G. Panaitescu, A. Vulpe, I. T. Valahu, N. Ghețu, Bucur Constantinescu.

JUSTIȚIA MILITARĂ

Caracterele juridice ale crimei de dezertare la inamic

Conceput și redactat în vremurile încă embrionare ale încheșării statului, ca mai toate legislațiunile, atunci adunate în pripă și nerevăzute, Codul nostru de justiție militară, menit a fi aplicat azi în foarte dese cazuri, prezintă numeroase lacune și suscită uneori în lumina nouilor idei ale doctrinei și jurisprudenței penale în general, discuțiuni destul de interesante. Deși îndelungă vreme s'a scurs dela evenimentele ce pe calea sângelui și a forței, frământând popoarele, au schimbat fața lumii, cu toate acestea, se văd zilnic pe sălile consiliilor de războiu, țărani împovărați de mizerie, încovoiați sub greutatea lipsurilor și a ignoranței, așteptând înfrigurăți să le vie rândul la „procești”, sub învinuirea de dezertare la inamic.

Este demnă de laudă încercarea, — uneori fericită — a câte unui complet de judecată militar, conștient de menirea sa, a desprinde elementele juridice ale crimei din noianul incertitudinilor ce le oferă evenimentele din 1916 și 1917. Cu atât mai grea este această operă cu cât judecătorii au în fața lor niște justițiabili deconcertați, incapabili de a concepe un sistem de apărare — tot așa cum nu au putut concepe în marea majoritate a cazurilor, credem noi, nici crima. De aceea socotim ca o datorie a veni, în limita mijloacelor noastre, într'ajutorul elucidării acestei chestiuni. Deși suntem către sfârșitul soluționării seriilor de asemenea procese, o facem totuși așa tardiv tocmai pentru a veni nu numai cu considerațiuni teoretice abstracte, dar și cu experiența pe care aceste procese personal ne-au

dat. Conform acestui deziderat, vom porni de la o speță.

În fața Consiliului de războiu al Diviziei IV-a s'a prezentat cazul unui soldat ce a părăsit fără voe unitatea sa de pe front în luna Noembrie 1916, ducându-se acasă. De notat că satul său era cu mult înapoia liniei de luptă a trupelor noastre. Acasă stă trei săptămâni, după care, auzind că inamicul va ocupa satul său, pleacă să-și găsească unitatea părăsită, dar între timp e capturat de inamic. Speța a dat naștere la discuțiuni asupra următoarelor puncte de drept: a) Faptul relatat, intră în prevederile articolului 232 c. j. m. cu alte cuvinte, întru-nește elementele crimei de dezertare la inamic?

b) Dacă Consiliul de război, care este o instanță extraordinară cu caracter mixt (judecători și jurați) — presupunând că ar constata că faptul nu intră în art. 232 c. j. m. — poate să schimbe printr'o întrebare subsidiară calificarea dată prin ordinul de dare în judecată al Generalului comandant (echivalând cu camera de punere sub acuzare) putând astfel să sancționeze infracțiunea ce rezultă din întrebarea subsidiară.

c) Dacă o sancțiune astfel aplicată este în contrazicere cu prevederile înaltului decret de amnestie Nr. 1547 din 1920, presupunând că infracțiunea constatată din desbateri este calificată: Dezertare în țară în timp de războiu. Ca atare, dacă sentința astfel dată este isbită de nulitate.

În articolul de față ne vom ocupa numai de partea I-a a problemei, pentru celelalte, vom reveni.

Socotim că acest caz, mai sus relatat, privit în lumina principiilor de drept, nu intră în previziunile art. 232 c. j. m. și deci rău ar fi calificat dezertare la inamic, adevărata sa calificare în raport cu legea trebuind a fi: dezertare în țară în timp de războiu.

Iată motivele pe cari sprijinim alegațiunea noastră: Cercetând Codicele de justiție militară, — cartea IV-a, titlul II, Cap. V vom găsi: „Nesupunerea și Dezertarea”.

Din capitolul sus menționat, secțiunea I-a se ocupă cu nesupunerea, secțiunea II-a cu dezertarea în lăuntrul țării, a III-a cu dezertarea în străinătate și în fine, secțiunea a IV-a, cu dezertarea la inamic sau în fața inamicului.

Deducem de aici că infracțiunile cuprinse în cele trei secțiuni din urmă privitoare la „dezertare” fiind scrise sub același capitol, fac parte din aceeași tulpină și implicit trebuie să cuprindă pe lângă elementele generice ale oricărei infracțiuni penale, elemente specifice, comune infracțiunilor din această grupă, în afară de cele speciale fiecărei secțiuni. În acest sens s'a pronunțat și Curtea superioară de justiție militară prin decizia Nr. 342 din 20 Septembrie 1919.

Elementele comune grupului de infracțiuni de sub capitolul „Dezertare” sunt două:

a) Calitatea de militar a infractorului, conform cu legea recrutării în armată și cu dispozițiile privitoare la starea de război și de mobilizare;

b) Lipsa fără voe de la corpul sau serviciul său. La aceste elemente comune se adaugă cele specifice fiecărei secțiuni după cum urmează:

I) Dezertarea în lăuntrul țării cere ca lipsa să se prelungească trei zile în cazul plecării din cazarmă, opt zile dacă călătorește de la un corp la altul și cincisprezece zile dacă lipsește din concediu sau permisie sau dacă nu împlinise trei luni de servi-

ciu. Toate aceste termene sunt reduse la jumătate prin articolul 228, pentru timpul de război.

II) Dezertarea în străinătate mai cere încă pe lângă un termen de grație de trei zile și trecerea hotărâului țarei fără o prealabilă autorizație.

III) Dezertarea la inamic, cere actul material de a se predă inamicului, fie printr'o acțiune în comitendo (dezertarea activă), fie printr'o abținere de a urmări unitatea sa în retragere — culpa în omiten-do — (dezertarea pasivă).

Chestiunea care se pune este de a se ști: când trebuie să se producă această acțiune sau abținere, pentru ca faptul să poată fi calificat dezertare la inamic.

Citind articolul 225 C. j. m., combinat cu art. 228 C. j. m., trebuie să recunoaștem că după o zi și jumătate de lipsă de la corpul său, infractorul săvârșește faptul de dezertare în țară, în timp de război, dacă în acest interval de timp nu s'a predat inamicului.

Deci, după dispozițiile codului nostru de justiție militară, orice ostaș care, deși lipsind fără voie de la unitate, nu se predă totuși inamicului în interval de o zi și jumătate, nu poate fi socotit ca dezertor la inamic, ci dezertor în țară în timp de război.

Odată cu acest argument de text destul de concludent, se mai ridică o altă chestiune, aceea de a se ști dacă infractorul predându-se inamicului după o zi și jumătate, deci după ce săvârșise dezertarea în țară în timp de război, mai poate comite — în drept — și o dezertare la inamic?

Ținând seamă de cele arătate mai sus și anume că toate aceste secțiuni sunt cuprinse în același capitol, că deci oricare din infracțiunile de dezertare fac parte dintr'o tulpină comună „dezertare”, sau mai precis: același fapt agravat de anumite circumstanțe, cari dau caracterul specific al fiecărei secțiuni;

Considerând că același fapt nu poate primi două calificări;

Văzând și dispozițiile și spiritul art. 77, 89 cât și 178, C. j. m., precum și întreaga economie a legii penale, din care rezultă că starea ilicită creată de dezertare, încetează numai prin plângerea de dare în judecată a autorității competente (sau prin eretarea acordată de aceasta delicventului), în urma prinderii sale, întoarcerii de bună voie la corp, sau pe calea procedurii prin contumaci;

Ajungem la concluzia că numai după ce starea ilicită încetează prin unul din mijloacele enumerate mai sus, infractorul mai poate săvârși una din variantele infracțiunii, însă până atunci, nu;

Prin urmare, în speța pe care o analizăm, având în vedere că infractorul a continuat a se găsi timp de trei săptămâni în starea de dezertare în țară în timp de război;

Având în vedere că această stare nu a luat sfârșit prin mijloacele arătate mai sus;

Având în vedere că în timpul acestei stări de dezertare, el a fost prins, sau s'a predat de bună voie inamicului, — puțin interesează, —

Nu mai putea comite o altă dezertare, ci rămâne sub vina de dezertare în țară în timp de război, așa cum legal trebuie calificată.

Am vorbit mai sus despre starea de dezertare, câtă acum să dăm câteva explicații asupra noțiunii întrebuintate, care este unul din elementele

principale în rezolvirea problemei ce formează obiectul acestui studiu.

Este în deobște cunoscut că infracțiunile privite din punctul de vedere al materialității lor se divid în *instantanee* și *continue* (cităm numai clasificările ce sunt în legătură cu subiectul nostru).

Este viu controversată chestiunea de a se ști dacă dezertarea este o infracțiune continuă sau instantanee.

Unii autori, precum și jurisprudența militară — deciziile Nr. 31 din 24 Ianuarie 1924 și Nr. 362 din 19 Mai 1925 ale Consiliului de Revizie al armatei, — socotesc dezertarea o infracțiune continuă.

Iată la ce soluțiune se ajunge admitând acest fel de a vedea: Se recunoaște că faptul trebuie privit sub raportul caracterului său inițial — momentul când se împlinește termenul de grație — și odată astfel calificat își păstrează acest caracter. Cităm din considerentele deciziilor Consiliului de revizie al armatei, mai sus menționate:

„Având în vedere că orașul București a fost ocupat de inamic în ziua de 23 Noembrie 1916, deci după comiterea faptului de dezertare de către recurent;

Considerând că după cum se constată din certificatul medical, etc., etc. — iar mai departe: „Considerând deci că astfel cum a fost săvârșit dela început faptul ce se pune în sarcina recurrentului nu poate fi calificat decât ca dezertare în țară în timp de război, fapt prev. și penat de art. 225 și 226 Cod. just. milit.;

Considerând că dezertarea este o infracțiune continuă și că prin urmare ea nu poate continua decât așa cum a fost comisă *ab initio*, că în speța recurrentul săvârșind o dezertare în țară, aceasta nu poate suferi o transformare și a continua sub forma unei dezertări la inamic, fapt prevăzut și penat de art. 232 Codul Justiției Militare;

Că prin urmare, fiind bine stabilit că faptul de care s'a făcut culpabil recurentul, este o dezertare în țară în timp de război;

Văzând I. D. de amnestie No. 1547 din 1920, Consiliul casează fără trimitere, etc...”

Vedem însă că deși soluțiunea este favorabilă tezei noastre, sistemul, nu corespunde totuși realității juridice, întrucât, dacă e bine zis că infracțiunea trebuie să continue așa cum a fost comisă *ab initio*, apoi se naște întrebarea cărui moment corespunde acest „*ab initio*”. Cu alte vorbe, partizanii sistemului ce socotește dezertarea ca infracțiune continuă, recunosc că există un moment inițial, în care trebuie făcută calificarea. Dar acest moment corespunde tocmai expirării termenului de grație și în acest caz se admite că este un moment precis când infracțiunea este complect consumată. Vom vedea însă, studiind caracteristicile infracțiunilor instantanee, că este numai de esența acestor infracțiuni să fie complect consumate într'un moment anumit. Prin urmare, chiar dacă am privi dezertarea ca o infracțiune continuă, rămâne precis stabilit că odată săvârșită una din variantele ei, delicventul înainte de a fi prins sau a se fi predat de bună voie unității sale, nu mai poate comite altă dezertare.

Noi socotim însă că dezertarea este un delict instantaneu și iată pe ce ne întemeiem:

Garraud, (tomul I, pag. 246, ediția III-a) spune: „Pentru a determina dacă o infracțiune intră în categoria infracțiunilor instantanee sau în aceea a infracțiunilor continui, trebuie mai înainte de toate să-i analizăm definiția legală. Nu cunosc alt criteriu juridic. Deci numai studiind elementele consti-

tutive ale fiecărei crime, delict sau contravențiune, vom putea determina dacă este instantanee sau continuă. Astfel furtul, care constă în faptul de *sustragere*, iar nu în acela de *reținere* a lucrului altuia, este o infracțiune instantanee“.

Procedând conform indicațiunii de mai sus, să revenim iarăși la elementele legale ale dezertării. Am văzut mai sus că ele sunt:

- a) *Calitatea de militar*;
- b) *Lipsa fără voe de la corp și*
- c) *Termenul de grație* (o zi și jumătate, trei zile, etc., etc.).

Prin urmare, depășirea termenului de grație și nu o lipsă prelungită, naște — *ipso jure* — dezertarea. Ca atare, această infracțiune întrunește din punct de vedere doctrinar, caracterele infracțiunilor instantanee.

Codul de justiție militară este precis în sensul acesta deoarece articolul 225 se exprimă clar: „Este considerat ca dezertor înăluntru țării:

I. Trei zile, după constatarea lipsei, orice sub ofițer, caporal, brigadier sau soldat care lipsește de la corpul sau detașamentul său fără voe, etc.“

În acelaș sens se pronunță și jurisprudența. Cităm decizia Casației franceze din 28 Noembrie 1917, publicată în *Jurisprudența Generală*, an. I, Nr. 16, speța 1168: „*Delict instantaneu. Complice. Intervențiunea complicelui inculpat după consumarea delictului*“.

Delictul de dezertare, ale cărui elemente constitutive sunt: părăsirea unității militare de către militarul inculpat și absența prelungită până la termenul de grație fixat de lege, nu este un delict continuu sau succesiv“.

Cităm încă în sprijinul aceleiaș idei și un argument de text. Articolul 178 din C. j. m., aplică tuturor infracțiunilor precum și pedepselor, prevăzute în acest codice regulile prescripției de drept comun din codul de instrucțiune criminală. Totuși prin aliniatul al II-lea acest articol scoate de sub prevederile dreptului comun infracțiunile de nesupunere și dezertare spunând:

„Cu toate acestea prescripțiunile în contra acțiunii publice care rezultă din nesupunere sau dezertare, nu încep a curge decât din ziua când nesupusul sau dezertorul a ajuns vârsta de 47 ani“.

Unul din interesele de a se împărți infracțiunile în continui și instantanee este și acela de a ști de când începe să curgă prescripțiunea acțiunii publice pentru cele instantanee din momentul consumării infracțiunii, pentru cele continui de când încetează. Ori tocmai pentru a o sustrage dela efectul prescripției dreptului comun, legiuitorul militar a derogat în privința infracțiunii de dezertare, care ar fi urmat să se prescrie în cinci sau zece ani dela depășirea termenului de grație, aplicându-i prescripția numai când dezertorul a ajuns vârsta de 47 de ani, vârstă peste care individul nu mai datorează prestarea serviciului militar.

Legiuitorul militar văzând în faptul de dezertare un delict care roade la bazele disciplinei în armată, a voit prin aceasta să nu lase posibilitatea infractorilor a scăpa nepedepsiți. Dacă legiuitorul ar fi socotit dezertarea ca o infracțiune continuă, nu mai eră nevoie de articolul 178, al. II, întrucât infractorul nu ar fi avut posibilitatea să prescrie decât începând din momentul prinderii sale sau a predării de bună voe la corp, când însă ar fi început și acțiunea publică împotriva sa. Ori, tocmai pentru că legiuitorul militar, a socotit dezertarea

ca infracțiune instantanee, ținând socoteală, pe de altă parte, și de faptul că acțiunea publică nu poate începe împotriva dezertorului decât la prinderea, sau înapoarea lui, acesta s'ar fi găsit — dacă legiuitorul îl lăsa sub imperiul dreptului comun — în posibilitatea de a beneficia de prescripțiune, fără ca societatea să-l poată urmări cu acțiunea publică.

Rămâne pe deplin stabilit că dezertarea este o infracțiune instantanee. De aici ajungem la explicarea noțiunii de *stare de dezertare*. Într'adevăr, iată ce spune Garraud în opul citat, pagina 245:

„Delictul instantaneu se sfârșește prin, și numai prin aceea că acțiunea, sau omisiunea, incriminată s'a produs, ori cât timp ar fi durat preparația sau execuția și oricari ar fi fost urmările. *Starea ilicită* creată prin acțiune, nu mai este în urmă luată în considerație de către dreptul penal, din moment ce acțiunea este îndeplinită“.

În acelaș sens se pronunță și Casația franceză în decizia mai sus citată:

„Delictul de dezertare nu se poate deci confundă cu *starea de dezertare*, care se poate continua un timp mai mult sau mai puțin îndelungat și care n'ar putea să aibă nici o influență asupra datei originare a infracțiunii și asupra caracterelor sale legale. Nu poate, prin urmare, să fie declarat culpabil a fi favorizat dezertarea unui militar acela care a încercat să-i înlesnească trecerea frontierei la o epocă când termenul de grație, după trecerea căruia militarul eră considerat în stare de dezertare, expirase“.

Rezumând: dezertarea este o infracțiune instantanee. Odată produsă, îi urmează o *stare ilicită* — *starea de dezertare* — ce nu poate influența întru nimic caracterul infracțiunii deja consumate. Așa că, dacă ne referim la speța ce ne preocupă, dacă infractorul nu se predă inamicului în spațiul de timp de o zi și jumătate, el nu comite infracțiunea de dezertare la inamic, ci pe aceea de dezertare în țară în timp de război, căreia îi urmează apoi o stare de dezertare — stare ce nu poate lua sfârșit, după cum am arătat mai sus, decât prin prinderea sau întoarcerea de bună voe la corp a făptașului — și înăluntru căreia delicventul nu mai poate comite o altă variantă a dezertării, el fiind liber a trece hotarul țării, a se duce la inamic, pentru ca apoi să se întoarcă, dacă voește, în țară. Faptul de care se face vinovat, este cel consumat la origină și care dă naștere stării ilicite.

Chestiunea se poate prezenta uneori sub o formă cu totul ciudată și necuprinsă în ipotezele ce am studiat. Pentru a fi în concordanță cu unele decizii ale Consiliului de revizie al armatei, nu putem încheia fără a examina și această ipoteză.

Într'adevăr, se poate întâmpla ca actul material al trecerii la inamic să fie — nu numai neconcomitent cu lipsa de la corp — dar chiar ulterior termenului de o zi și jumătate și totuși să ne găsim în cazul unei dezertări la inamic. Aceasta nu se poate întâmpla însă, decât numai în cazul când există evidentă dovadă că acel *animus sceleris*, intenția criminală de a se predă inamicului — elementul intelectual și generic al infracțiunilor penale — se naște, ori în momentul plecării infractorului dela corpul său, ori chiar — și mergem până în extremis — în spațiul de o zi și jumătate. Dacă din cauze în afară de voința sa însă, delicventul întârzie a trece la execuție, oricât ar dură

această întârziere, dată fiind perzistența acestei voine criminale, el tot comite crima de dezertare la inamic. Când însă, părăsind unitatea sa cu intenția de a stă în țară, lasă să treacă o zi și jumătate, el persistând în această intențiune vădită, în mod mecanic, condica penală se închide asupra-i, pecetluindu-l cu stigmatul corespunzător faptului său privit în lumina legii, așa cum am arătat până acum, rămânând un dezertor în țară în timp de război și trăind într-o stare ilicită, starea de dezertare, înăuntrul căreia este liber a trece la inamic sau în altă țară. Aceste migrațiuni ale sale nu au altă influență asupra caracterului legal al infracțiunii de care va avea să dea seamă în fața justiției, decât să fie socotite ca niște circumstanțe agravante judecătorești, menite a fi soluționate prin posibilitatea ce o dă legea judecătorului, de a aplica pedeapsa cuprinsă între un maximum și un minimum.

București, 3 Dec. 1925.

ODISEU ALEXANDRESCU.

Avocat

Locotenent IOAN URSEI

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiență dela 3 Aprilie 1925

Președinția d-lui C. GH. RĂTESCU, Consilier

Deciziunea civilă No. 212

Concesiune petroliferă. Transcrisă anterior unei alteia obținută cu formele legale. Nevalabilitate. Art. 1, 2 și 4 Decretul-lege 2447 din 16 Iunie 1920, art. 44, 260, 265 și 271 legea minelor din 27 Martie 1924.

Art. 1 din decretul lege 2447 din 16 Iunie 1920, ratificat prin legea minelor din 27 Martie 1924, dispune că orice permisie de exploatare, orice concesiune de drepturi de exploatare, relativ la substanțe minerale, petrol, etc., precum și orice tranzacțiuni, concesiuni, etc., sub orice titlu sau formă și pentru orice cauză etc, etc., sunt interzise fără autorizația specială a Ministerului de Industrie și Comerț, pe baza încheierei consiliului de miniștri.

Deci, orice concesiune petroliferă făcută după data de 16 Iunie 1920, fără autorizarea specială dată de Ministerul de Industrie și Comerț sunt nule de drept.

Art. 2 din acelaș decret-lege declară nule de drept și concesiunile anterioare datei de 16 Iunie 1920, dacă contravin art. 4, chiar dacă vor fi investite cu forme legale ca, autentificarea, transcrierea, etc.

Aceste dispozițiuni nu au fost abrogate prin legea minelor din 27 Martie 1924, și aceasta rezultă din art. 265 al legii, care dă valabilitate și prioritate numai acelor contracte petrolifere, cari au obținut aprobarea cerută de Decretul-lege 2447 și cari libertate după promulgarea legii, vor fi transcrise în registrele speciale de petrol în termen de 3 luni dela promulgarea legii.

Art. 271 din legea minelor desființează numai decretule-ge și legile, care sunt contrarii legii minelor, iar art. 44 din aceeași lege menține pentru valabilitate concesiuni, necesitatea autorizării Ministerului de Industrie.

Prin urmare, recurenții, în speță deși au obținut concesiunea petroliferă pe care au transcris-o anterior celei obținută de intimat de la același proprietar, însă neobținând și autorizația specială, a Ministerului de Industrie și Comerț actul nu este valabil.

S'a citit raportul făcut în cauză de d. consilier N. Bădescu-Roșiori.

Ascultând pe d. avocat C. Petrescu în desvoltarea recursului, cu cheltueli și pe d. avocat..... în combateri cu cheltueli.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Nicolae Oprescu și Constantin Nicolescu, în contra deciziei Curții de Apel din București, secț. II, Nr. 406-924, în cauză cu C. Brezeanu și alții;

Văzând motivele de casare astfel formulate:

I. „Exces de putere, omisiune esențială și nemotivare. Curtea constată în considerentele sale, că am invocat anterioritatea dreptului meu, întemeiat pe împrejurarea că actul meu de concesiune era singur valabil, obținut dela proprietar cu garanția autentificării și a transcrierii în registrul special petrolifer, care îl face opozabil oricărei alte persoane. Această susținere o întemeem pe dispoziția formală din Codul civil și legea autentificării actelor, după care părțile ce nu știu carte, cum este în speța noastră, nu se pot obliga în mod valabil, decât în mod autentic.

„În plus am dovedit că actul lui C. Brezeanu, nu poate să fie considerat ca valabil la epoca depunerii lui la Minister, nefiind nici măcar un proiect, necum act în regulă emanat dela proprietar.

„Dovada rezultă, în mod evident din însuși conținutul actului ce ne opune Brezeanu, fără să fie nevoie de o altă cercetare a elementelor de fapt, actul nefiind semnat nici măcar prin punere de deget, ca având loc abia la data autentificării, care este mult posterior autentificării și transcrierii actului nostru.

„Pentru a înlătura toate aceste dovezi și argumente, Curtea zice că a constatat în fapt că actul lui Brezeanu este anterior nouă, constatare care, în speță, constituie un adevărat exces de putere, ce lipsește pe Inalta Curte de orice control în aprecierea elementelor de fapt pe cari Curtea are a-și sprijini deciziunea sa.

„Constituind în acelaș timp și o omisiune esențială prin aceea că nu s'a pronunțat asupra obiecțiunilor ridicate de noi cu privire la inexistența și opozabilitatea actului lui Brezeanu.

II. „Violarea autorității lucrului judecat rezultând din deciziunea Curții de Apel s. IV cu No. 289 din 10 Octombrie 1924.

„Luând ca paravan pe proprietara Ilinca Tudor, D. Popa și Tudor D. Popa, pe cari i-a adus la Tribunal, grație primarului și celorlți cointeresați, C. G. Brezeanu a cerut Tribunalului de Prahova ștergerea mențiunei de transcriere din registrul special al actului nostru de concesiune, întemeiat pe dispozițiunile de ordine publică a decretului lege No. 2447-920.

„Tribunalul, în lipsa noastră, a dat un jurnal de ștergerea tranzacțiunei. Prinzând de veste firul fraudei, am atacat jurnalul cu apel și înaintea Curții C. G. Brezeanu, prin glasul proprietarilor, a invocat exact acelaș motiv de ordine publică, pe care le-a invocat și înaintea Curții Secțiunea II.

„Totuși, Curtea de apel, Secțiunea IV-a, prin deciziunea No. 289-924, a admis apelul nostru, constatând că jurnalul fusese dat fără citare, și anulându-l, a menținut transcrierea actului nostru în registrul special petrolifer, la ordinea și data lui anterioară, fără discuțiunea actului Brezeanu. Proprietarul respectiv Brezeanu, avea dreptul să atace cu recurs deciziunea Curții, de vreme ce deduse înaintea ei un motiv de ordine publică, care ar fi putut să fie invocat din oficiu, după cum pretinde proprietarii, și după cum susține Curtea, Secțiunea II-a, prin deciziunea ce atacăm cu recurs. Ei nu au făcut acest lucru, așa că deciziunea Curții de apel rămânând în picioare, iar transcripțiunea păstrând ordinea ei anterioară, Curtea de Apel Secțiunea II-a a violat, autoritatea lucrului judecat, cu privire la anterioritatea transcrierii în registrul special, care dă prioritate, concesiuneinoastre asupra oricărei alte conce-

siuni, așa că, din acest punct de vedere, Decizia Curții este casabilă.

III. „Violarea disp. art. 265 din noua lege a minelor din 4 Iunie 1924 și greșită interpretare și aplicare a dispozițiilor decretului lege 2447-920.

„Am susținut înaintea Curții că cerința legiuitorului din decretul lege No. 2447-920 constituia ceea ce după dreptul civil se numește „o condițiune” conform art. 1004 și art. 1015 în caz de îndeplinirea angajamentului avea efect între noi, părțile, din ziua contractării. Aceasta rezultă din limbajul întrebunțat de legiuitor și clarificat în dispozițiunile art. 2 al decretului lege No. 2447-920.

„Că acesta este înțelesul legii, se vede din formula întrebunțată în text, în care zice: până la o nouă organizare a regiunii, actele de natură minieră sunt interzise fără autorizarea specială a Ministerului de Industrie și Comerț; sau, cu alte cuvinte, sunt permise sub condițiunea dacă le aprobă. Ori ca Ministerul să dea aprobarea, trebuie în prealabil ca părțile să se fi legat printr'un contract, iar nu printr'un proiect de contract, pentru că dacă aceasta i-ar fi fost intențiunea legiuitorului ar fi spus-o.

Ministerul avea, în puterea decretului No. 2447-920 dreptul de contract, pentru că dacă aceasta i-ar fi fost intențiunea le-approba atunci satisfacea și a acestei condițiuni ca perfect valabil încheiat între părți, din ziua contractării angajamentului. Aplicând aceste principii simple și clare ca lumina zilei, la cazul nostru, urmarea logică este că, obținând autorizarea decretului No. 2447-920 contractul nostru de concesiune trebuie să fie socotit valabil din ziua de 22 Martie 1924, data autentificării angajamentului.

„Decretul lege No. 2447-920 nu cere din partea noastră a concesionarilor altă condițiune decât de a supune actul spre aprobarea Ministerului de Industrie și Comerț, obligațiune pe care însăși Curtea o constată că am îndeplinit-o.

„Pentru motive ce nu este locul nici să le discut nici să le critic, Guvernul liberal a ținut în cartioane zecile de mii de cereri de autorizări până a venit cu legea minelor care a abrogat toate dispozițiunile din decretele legi anterioare; iar art. 265 a decis ca toate contractele miniere care au obținut aprobarea cerută de decretul lege No. 2447-920 și care se vor libera dela Minister, după promulgarea acestei legi vor trebui transcrise în registrele speciale de petrol, în termen de trei luni dela promulgare.

„Curtea a constatat, în fapt, ca noi am satisfăcut și această condițiune a legii, căci am retranscris actul în termen de trei luni, cu toate că el fusese transcris odată la ordinea lui.

„Spre surprinderea noastră, Curtea zice, în considerentele sale, că noi am obținut autorizarea cerută de decretul lege 2447-920 punându-se în contradicție flagrantă cu art. 265 din legea minelor, care obligând pe concesionar să ridice actele dela Minister și să le transcrie la Tribunal, în termen de 3 luni implicit a autorizat încheierea convențiunei dintre părți, căci altfel transcrierea unui act neautorizat în registre nu avea nici un sens.

„Curtea de Apel cerând ca în plus de această autorizare, care s'a dat global tuturor actelor depuse la Minister, să se aducă și autorizația Comisiunei speciale, înființată conform decretului No. 2447-920, adăgă la lege și cere satisfacerea unor obligațiuni imposibile de îndeplinit, de oarece în momentul când ni s'au eliberat actele dela Minister spre transcriere, Comisiunea specială ce funcționa pe baza decretului No. 2447-920 fusese desființată prin art. 271 a legii minelor.

Dacă s'ar primi teoria Onor. Curții, atunci, ar însemna că toate actele de concesiune ridicate dela Minister, după promulgarea legii, cu toate că sunt transcrise în registrele speciale, în urma ordinului acestei legi, sunt nule, pentru că nu poartă ștampila de autorizare a unei comisii, pe care însăși legea a desființat-o.

„O asemenea concluziune mi se pare stranie, față cu disp.

art. 265 și 271 din legea minelor pe care onor. Curtea le-a nesocotit și ca atare, deciziunea să urmeze a fi casată.

IV. „Lipsa de bază legală în darea deciziunei și greșită aplicare a art. 260 din legea minelor.

„Am susținut înaintea Curții că față cu abrogarea decretelor legi anterioare, chiar dacă ordinul de transcriere, conținut în art. 265 al legii minelor, n'ar echivala ca o autorizare în sensul decretului Nr. 2447-920, totuși, astăzi când ne judecăm nu ni se mai poate cere satisfacerea unei condițiuni dintr'o lege abrogată. În contradicție cu textul formal al legii, Curtea zice că dispozițiunile din decretul lege No. 2447-920 nu sunt abrogate în totul, făcând o distincțiune acolo unde legea nu o face, adăgând chiar la lege și făcând o confuziune gravă, aplică dispozițiunile art. 260 la speța noastră când nu e de loc cazul. Curtea invocând acest text departe de a constata că se aplică la cazul nostru pentru cutare sau cutare considerațiuni de drept sau fapt, face o perifrasare a textului, fără nici un înțeles sau utilitate și conchide că actul nostru urmează a fi înlăturat, ca și discuția asupra celorlalte două motive... O asemenea procedare constituie o totală lipsă de bază legală în darea deciziunei, și printr'o aplicare greșită a textului art. 260, Curtea pronunță o deciziune care urmează a fi casată”.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată în fapt că, la 12 Mai 1921, intimatul Const. Brezeanu a luat în concesiune de la Ilinca Tudor N. Popa, cu autorizația soțului său, o porțiune de teren în suprafață de circa 2000 m. p., situată în comuna Moreni, pe preț și în condițiunile din actul de concesiune; că, la această dată fiind în vigoare Decretul-lege No. 2447-920 din 16 Iunie, părțile încheind actul, l-au depus la Ministerul de Industrie și Comerț pentru autorizare, și după ce au obținut această autorizare, l-au autentificat la Tribunalul Prahova în luna Februarie 1924, întârzierea provenind din cauza Ministerului de Industrie și Comerț, care nu l-a liberat decât la acea dată; că, odată actul investit cu toate formele legale, intimatul C. Brezeanu a cerut consolidarea lui, care i-a fost admisă prin hotărârea cu No. 31 din 3 Aprilie 1924 de către Comisiunea pentru regularea și consolidarea drepturilor de concesiune petroliferă din jud. Prahova; că, împotriva acestei consolidări s'au făcut de către recurenții N. Oprescu și C. D. Niculescu contestațiuni care au fost respinse de către Comisiune ca nesustinite și de către Curtea de Apel din București secția II-a ca nefondate, prin decizia supusă recursului, dată asupra apelului făcut de dânsii.

Având în vedere că în fața Curții de Apel, recurenții contestatori au susținut că a) rău comisiunea de consolidare a admis cererea de consolidare a intimatului și-a consolidat toate drepturile luate dela Ilinca T. D. Popa, în baza actului autentificat în Februarie 1924 de Tribunalul Prahova, întrucât acel teren le-a fost deja dat în concesiune de aceiași proprietară, prin act scris și autentificat anterior la Jud. ocol. Filipeștii de Târg la No. 282 din 22 Martie 1922, și transcris deasemenea anterior de Trib. Prahova, în registrul special de acte petrolifere, sub No. 1288 din 21 August 1923; b) că, concesiunea este obținută de intimatul C. Brezeanu, prin fraudă, și, deci, nu poate înlătura concesiunea obținută de dânsii.

Având în vedere, că pentru a respinge obiecțiunile recurenților, Curtea de Apel argumentează că din actul de concesiune, prezentat de dânsii se constată că ei au obținut în luna Martie 1922, deci posterior concesiunei obținută de intimatul Brezeanu, dela Ilinca Tudor D. Popa, același teren; că actul

s'a autentificat de Judecătoria de ocol Filipești de Târg la data 22 Martie 1922 și s'a transcris la Trib. sub No. 1288 din 21 August 1923 — însă, sub rezerva autorizației Ministerului de Industrie și Comerț; că actul s'a depus spre autorizare la Minister, însă recurenții l-au ridicat, apoi, fără să fi obținut autorizarea, și l-au transcris anterior transcrierii concesiunii obținută de intimatul Brezeanu; că, însă, întrucât la data când s'au obținut ambele aceste concesiuni era în vigoare decretul-lege No. 2447-920, prin care legiuitorul, într'un interes de ordine publică de a înfrâna specula, ce se făcea în interiorul țării cu desfacerea produselor petrolifere, și de a veghia și la modul ușuratic în care se perindau numeroasele concesiuni petrolifere, a dispus că orice concesiune de drepturi de exploatare referitoare la petrol sunt interzise, dacă sunt făcute fără autorizația specială din partea Ministerului de Industrie și Comerț, urmează că actul de concesiune al recurenților, deși transcris anterior celui al intimatului Brezeanu, trebuie a fi considerat că nul și neexistent ca și autentificarea și transcrierea lui care s'au făcut cu omisiunea acestor principii; că, astfel fiind, actul de concesiune al intimatului Brezeanu întrucât poartă și aprobarea cerută imperios de o lege de ordine publică în vigoare la data efectuării lui, este investit cu toate formele legale și deci, cu drept cuvânt, comisiunea de consolidare a admis consolidarea prin hotărârea apelată; că, astfel actul de concesiune al recurenților, trebuind să fie înlăturat, urmează a fi înlăturată și discuțiunea celorlalte motive de apel și susțineri ale recurenților ca inutile.

Considerând că art. I din Decretul lege No. 2447 din 16 Iunie 1920, ratificat de Parlament prin legea din 27 Martie 1924, dispune că „până la o nouă organizare a regimului minier petrolifer și industrial, orice permise de exploatare, orice concesiuni de drepturi de exploatare relative la substanțe minerale, petrol, etc., precum și orice tranzațiuni, concesiuni, etc., sub orice titlu sau formă și pentru orice cauză..., sunt interzise, fără autorizația specială a Ministerului de Industrie și Comerț, pe baza încheierii Consiliului de Miniștri, consemnată în jurnal.

Considerând că din cuprinsul acestui text rezultă că orice concesiuni petrolifere făcute după data de 16 Iunie 1920, fără autorizarea specială dată de Ministerul de Industrie și Comerț, în condițiunile arătate, sunt nule de drept, ca fiind încheiate în contra dispozițiilor imperative luate de legiuitor în vederea înfrânării speculei și ușurinței cu care se făceau asemenea concesiuni.

Că această nulitate reiese în mod evident nu numai din textul menționat și din instrucțiunile legiuitorului dela 16 Iunie 1920, ci și din cuprinsul art. 2 din același decret-lege, care declară nule de drept, nu numai tranzațiile încheiate în această materie, posterior datei de 16 Iunie 1920, ci și pe acele anterioare, care ar contraveni la decretul legi menționate la art. 4 chiar dacă vor fi fost investite cu forme legale ca: autentificare, transcriere, etc.

Considerând, pe de altă parte, că pentru satisfacerea acestor dispozițiuni, nu era suficient ca actul să fi fost prezentat numai spre autorizare, ci încă se cerea ca el să fi obținut în mod efectiv această autorizare legală, fără de care, chiar autentificat și transcris, el nu avea existență.

Considerând că aceste dispozițiuni cuprinse în decretul lege No. 2447 din 920, nu au fost abrogate

prin noua lege a minelor din 4 Iulie 1924 și aceasta rezultă din cuprinsul art. 265 al legii, care dă valabilitate și prioritate asupra oricărei alte transcrieri de contracte posterioare legii și privitoare la aceeași concesiune, numai acelor contracte petrolifere care au obținut aprobarea cerută de zisul decret lege și cari, liberate după promulgarea legii, vor fi transcrise în registrele speciale de petrol, în termen de trei luni dela promulgare.

Că neabrogarea dispozițiilor decretului lege No. 2447 din 920 privitoare la necesitatea unor autorizațiuni speciale pentru validitatea concesiunilor petrolifere, reiese în mod evident și din art. 271 al legii cari desființează numai decretul legi și legile cari sunt contrarii legii dela 4 Iulie 1924; ori art. 44 din această lege menține, pentru obținerea unei concesiuni, necesitatea autorizării Ministerului de Industrie și Comerț, iar art. 235 validează concesiunile și drepturile de orice natură cari intra în prevederile acestei legi, dobândite anterior datei de 28 Martie 1923, dacă între alte condițiuni, îndeplinesc și pe aceia de a fi fost dobândite „în respectul legilor, decretelor legi, etc., cari erau în vigoare la data dobândirii lor“.

Că, în fine, art. 260 din legea dela 4 Iulie 1924 prevede în mod expres că, actele și formalitățile de orice fel, privitoare la drepturi miniere, dobândite dela particulari, și cari sunt contrarii dispozițiilor Constituțiunei și legilor în vigoare, la data încheierii sau efectuării lor, sunt izbite de nulitate, Ministerul Public fiind obligat a cere să se constate nulitatea lor.

Considerând că, astfel fiind, în speță, deși este constatat că recurenții au obținut dela Ilinca T. D. Popa o concesiune petroliferă pe care au transcris-o anterior aceiași obținută de intimatul C. Brezeanu dela aceeași proprietară, totuși, întrucât, dânsii n'au obținut pentru validitatea acestui act de concesiune, încheiat sub imperiul decretului lege No. 2447 din 920 autorizarea specială cerută de art. I din zisul decret lege, actul lor cu toată autentificarea și transcrierea lui nu poate fi opus în mod valabil și, prin urmare, bine și cu justa aplicare a legii Curtea de Apel a înlăturat actul lor de concesiune și l-a declarat valabil pe acel al intimatului Brezeanu, care era investit cu toate formele legale de validitate având autorizarea Ministerului de Industrie și Comerț.

Că, dar, în asemenea condițiuni, era inutil a se mai discuta actul de concesiune al intimatului Brezeanu fiind semnat prin punerea de deget de concedenta, nu poate fi valabil decât din ziua autentificării lui, de oarece deși este adevărat că această autentificare s'a făcut posterior concesiunii obținută de recurenți, totuși ea este opozabilă lor, dânsii având o concesiune, care fiind lipsită de formele legale nu putea fi opusă intimatului.

Că astfel, Curtea de Apel, nepronunțându-se asupra acestei susțineri, dedusă de recurenți prin motivul de casare n'a săvârșit nici o omisiune esențială.

Având în vedere că recurenții mai invoacă violarea autorității lucrului judecat constând în aceia că intimata Ilinca T. D. Popa cerând Trib. Prahova ștergerea mențiunei de transcriere a actului lor de concesiune și obținând aceasta în fața Tribunalului, jurnalul de admitere fiind apelat de dânsii, Curtea de Apel din București secția IV-a, prin decizia No. 289 din 924, a admis apelul menținând transcrierea la data și ordinea ei, anterioare actului

lui C. Brezeanu, astfel că această deciziune nefiind atacată cu recurs și rămânând definitivă, Curtea de Apel din București secția II-a, în procesul de față, nu mai putea decide, fără să violeze autoritatea lucrului judecat, că actul de concesiune al recurenților nu se găsește anterior transcris și deci nu este opozabil din acest punct de vedere intimatului.

Considerând că, pentru ca să existe autoritatea de lucru judecat se cere, conform art. 1201 cod. civ., ca între hotărârea care a tranșat în mod definitiv un proces și aceia care urmează a interveni după o nouă cerere, să se constate o întreită identitate: de obiect, de cauză și de părți lucrând în această calitate; că, dacă una din aceste condițiuni lipsește, nu există autoritate de lucru judecat.

Considerând, în speță, că deciziunea No. 289 din 924 a Curții de Apel din București, secțiunea IV-a, ce se invoacă ca având autoritate de lucru judecat, a fost dată în urma apelului făcut de recurenți în cererea de ștergere a transcripției obținute de intimata Ilinea T. D. Popa și cu ocazia pronunțării ei, în instanță nu a figurat ca parte intimatul C. G. Brezeanu.

Că, prin această deciziune, Curtea de apel din București secția IV-a nu a cercetat fondul chestiunii, ci a hotărât numai că ștergerea transcrierii nu poate fi efectuată pe calea prevăzută în art. 66 al. I și 104 cod. pr. civ., ci după regulile dreptului comun și a respins contestația ca inadmisibilă;

Că astfel fiind, din moment ce între deciziunea No. 289 din 924 a Curții de Apel București secția IV-a și deciziunea supusă recursului nu se constată identitate de părți și ea nu a statuat asupra litigiului, Curtea de fond, statuând în procesul de față în sensul că transcripțiunea obținută în 1923 de recurenți nu avea valoare, fiind obținută în contra dispozițiilor decretului lege No. 2447 din 920, nu a violat autoritatea lucrului judecat și deci nici art. 1201 cod. civ.

Că, dar, toate motivele de casare fiind nefondate, recursul urmează a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

NOTA. — Deciziunea Inaltei Curți de Casație, pune în discuțiune soarta contractelor de concesiuni petrolifere încheiate sub regimul decretului lege No. 2447 din 920, cu sau fără autorizația Ministerului Industriei și Comerțului.

Se știe că în previziunea instituirii unui nou regim minier, care n'avea să fie altul decât acela instituit prin legea minelor din 4 Iulie 1924, s'a dat decretul lege No. 2447 din 16 Iunie 1920, care prin art. 1, interzicea între altele, orice concesiuni de drepturi de exploatare petrolifere, fără autorizațiunea specială a Ministerului Industriei și Comerțului, pe baza încheerii Consiliului de Miniștri consemnată în jurnal.

În fapt părțile prezentau Ministerului spre autorizare proiectul lor de contract prin care își manifestau voința de a concesiona și lua în concesiune drepturi de exploatare, rămânând ca Ministerul să consfințească legământul părților prin autorizarea dată conform sus numitului decret lege.

Numai din momentul dobândirii autorizațiunii actul era consacrat ca contract de concesiune legal-

mente valabil și numai din acest moment începea opozabilitate lui față de Stat și particulari. Așa încât dacă părțile contractante ar fi supus angajamentul lor unor anumite modalități, aceste modalități nu puteau opera decât între părți, Statul nefiind obligat a respecta convenția decât din momentul dobândirii autorizațiunii.

Numeroase acte au fost depuse la Minister spre aprobare, mai precis, numeroase cereri de autorizare de a încheia contracte de concesiuni petrolifere au fost înaintate Ministerului în perioada de la 16 Iunie 1920 până la 4 Iulie 1924, când prin promulgarea noii legi a minelor un nou regim minier se institua.

Parte din aceste cereri au fost satisfăcute în sensul că părțile au dobândit autorizația cerută de decretul lege și pentru acestea situațiunea e clară; din momentul dobândirii autorizațiunii angajamentul părților a devenit contract de concesiune valabil, ca fiind făcut cu respectul decretului lege atunci în vigoare.

Alte cereri de autorizare n'au fost însă rezolvate, în sensul că cotele depuse spre aprobare au fost ținute la Minister până la data promulgării legii din 4 Iulie 1924, fiind apoi liberate părților după această dată, fără viza autorizării.

Care este situațiunea juridică a acestor din urmă acte, ținând seama de dispozițiunile art. 1 din decretul lege 2447 și de dispozițiunile noii legi a minelor?

Care sunt efectele unor astfel de convențiuni?

Acestea sunt chestiunile de drept asupra cărora Inalta Curte de Casație a trebuit a se pronunța.

Pentru a ajunge la concluziile sale, Inalta Curte a trebuit în prealabil, să se fixeze asupra conflictului dintre art. 1 din decretul lege 2447 și noua lege a minelor, chestiunea de rezolvat fiind următoarea: dispozițiunile art. 1 din sus numitul decret lege referitoare la autorizarea contractelor de concesiuni petrolifere sunt ele abrogate prin legea din 4 Iulie 1924?

Inalta Curte de Casație a considerat decretul lege ca fiind încă în vigoare, art. 271 din legea minelor nedesființând decât decretul lege și legile contrare dispozițiilor ei. Or, spune suprema instanță, art. 44 din această lege menține pentru obținerea unei concesiuni, necesitatea autorizațiunii Ministerului Industriei și Comerțului.

Așa dar, Inalta Curte de Casație proclamă necesitatea autorizării convențiilor dintre particulari relative la concesiuni miniere, aceasta ca o condiție impusă de decretul lege 2447 și menținută și de legea din 4 Iulie 1924 în art. 44. Cu alte cuvinte de la 16 Iunie 1920 până astăzi și în viitor nici o concesiune valabilă fără autorizația Ministerului Industriei și Comerțului.

Să verificăm această primă concluzie.

Sub noul regim minier instituit prin legea din 4

Iulie 1924, Statul devenind proprietar al bogățiilor subsolului (art. 1) concedează dreptul de exploatare în calitate de proprietar, ca parte contractantă (concedent), el nemai figurând ca o autoritate distinctă de părțile contractante însărcinat prin lege de a consfinți convenția părților cum se petrecea sub regimul decretului lege 2447. Statul cu alte cuvinte, concesionează sub noul regim minier, iar nu autoriză. Art. 44 din legea minelor se ocupă de formele pentru obținerea de concesiuni dela Stat, indicând o serie întreagă de formalități neprevăzute de nici o lege anterioară.

Este totuși un caz prevăzut de legea minelor, când ministrul Industriei și Comerțului intervine ca factor însărcinat cu autorizarea convențiilor referitoare la transmiteri de drepturi miniere și anume în caz de transmiterea unei concesiuni de exploatare dobândită dela Stat.

Astfel art. 52 al. ultim zice: „Dreptul de a exploata o mină este un drept real imobiliar. Acest drept când este dobândit dela Stat, se poate transmite numai cu autorizarea Consiliului de Miniștri dată după propunerea ministrului Industriei și Comerțului cu avizul conform al consiliului superior de mine“.

Acest articol are însă la bază tot principiul că Statul e proprietar al bogățiilor subsolului și în consecință își alege concesionarul fie în persoana celui căruia i se încredințează dela început concesiunea, fie în persoana celui căruia i se transmite concesiunea obținută.

În orice caz, dispozițiunile art. 52 se referă la un caz anumit, nu la toate cazurile cum prevedea art. 1 din decretul lege 2447, așa încât se poate admite cel mult, că dispozițiunile art. 1 din decretul lege 2447 sunt prevăzute și de legea din 4 Iulie 1924, cu aplicare numai la categoria operațiunilor de natura celor prevăzute de art. 52 din legea minelor.

Dar legea minelor recunoaște drepturi câștigate de anumiți proprietari și concesionari, iar art. 256 al. ultim spune că, „concesiunile și terenurile considerate ca drepturi câștigate, conform cu dispozițiunile cuprinse în cap. I și cap. II, de sub partea III a prezentei legi rămân sub regimul liberei tranzacțiuni până la expirarea termenului prevăzut pentru clasa respectivă de zăcămint“.

Aceasta însemnează că un proprietar sau concesionar de terenuri petrolifere cu drepturi câștigate, poate să dispună de ele, de exemplu concesionându-le altor persoane, operațiunea fiind valabilă fără autorizația specială a Ministerului Industriei și Comerțului.

Așa dar, acolo unde Statul nu mai apare ca concedent, nu mai apare nici Ministerul ca factor însărcinat prin lege de a investi convenția părților cu autorizația legală, legea lăsând la libera tranzacție astfel de concesiuni, o anumită perioadă de timp.

În atare caz nu se mai poate vorbi de art. 1 din

decretul lege 2447 ca fiind încă în vigoare. Dispozițiunile lui sunt în parte abrogate prin legea din 4 Iulie 1924 (art. 271) ca fiind contrare dispozițiilor legii noi.

Noua lege lăsând la libera tranzacție concesiunile și terenurile cu drepturi câștigate, ar fi dat posibilitate titularilor acestor drepturi să le transmită altor persoane și cum acestea din urmă nu mai aveau nevoie de autorizația Ministerului, le puteau transcrie imediat în registrele petrolifere câștigând prioritatea transcrierii față de cei cari dobândiseră drepturi sub rezerva autorizării și cari, conform decretului lege 2447 depunându-le la Minister spre aprobare, n'avuseseră timpul să le ridice spre a le transcrie.

Dintr'o vină care nu era a lor, concesionarii cu acte depuse la minister spre aprobare, s'ar fi pomenit păgubiți prin transcrierea anterioară, efectuată de noii concesionari ce s'ar fi ivit imediat după promulgarea legii.

Pentru a evita acest neajuns, s'a înserat în lege art. 265 ale cărui dispozițiuni pun la adăpost pe concesionarii cu acte autorizate și ținute la Minister până la promulgarea legii, contra eventualilor concesionari cari prin forța lucrurilor ar fi parvenit a transcrie contractele lor mai repede.

„Transcrierea făcută înăuntrul acestui termen (3 luni dela promulgarea legii) — spune art. 265 în al. 2 — va avea prioritatea asupra oricărei alte transcrieri de contracte posterioare legii de față, privitoare la aceleași concesiuni“.

Așa dar, simpla neglijență a unui concesionar cu contract autorizat, de a nu-l fi transcris în termen de 3 luni de la promulgarea legii, l-ar fi făcut să piardă beneficiul decurgând din faptul transcrierii, adică opozabilitatea contractului, în folosul concesionarului ivit tot după promulgarea legii și care ar fi transcris înăuntrul termenului de mai sus.

Dispozițiunile art. 265 întăresc și mai mult ideia că, după promulgarea legii din 1924, Ministerul Industriei și Comerțului nu mai are calitatea de a autoriza contractele relativ la concesiuni petrolifere, calitate care o avea numai sub imperiul decretului lege 2447.

Nu văd atunci cum Înalta Curte a putut găsi argumente în sprijinul ideii neabrogării dispozițiilor art. 1 din decretul lege 2447 tocmai din art. 265 din legea minelor.

Rezolvind chestiunea conflictului de legi, în sensul că dispozițiunile art. 1 din decretul lege 2447 relativ la autorizarea contractelor de concesiuni petrolifere, sunt cel puțin în parte, abrogate prin legea din 4 Iulie 1924, ne putem întreba: care este situațiunea juridică a unui contract de concesiune petroliferă intervenit între părți sub regimul decretului lege 2447, contract depus de Minister spre a fi autorizat și restituit părților fără viza autorizației după abrogarea decretului lege 2447, adică

sub legea nouă care nu mai prevede necesitatea autorizării ?

Inalta Curte, pornind dela constatarea că art. 1 din decretul lege 2447 nu e abrogat și că atât acest decret lege cât și legea din 4 Iulie 1924 prevăd necesitatea autorizării încheierii contractelor de concesiuni petrolifere, consideră „nul și inexistent” un contract neautorizat, ca fiind făcut contra dispozițiilor legii de ordine publică, art. 260 din legea minelor prevăzând în mod expres că „actele și formalitățile de orice fel privitoare la drepturi miniere dobândite de la particulari care sunt contrarii dispozițiilor Constituției și legilor în vigoare la data încheierii sau efectuării lor, sunt izbite de nulitate, Ministerul public ca fiind obligat a cere să se constate nulitatea lor”.

La aceeași concluzie ajungem și dacă admitem ideea abrogării art. 1 din decretul lege 2447, ideie care ni se pare a fi cea exactă. Un concesionar cu drepturi dobândite printr'un astfel de contract, n'ar putea invoca drepturi câștigate sub imperiul decretului lege 2447, deoarece contractul fiind încheiat fără autorizarea ministerului, la acea epocă, legalmente n'avea ființă; sub raportul acesta un atare contract e inexistent.

Din contra, contractul cred că produce efectele sale dela promulgarea legii înainte, dat fiind că prin această lege ne mai fiind nevoie de autorizare, încetează și cauza care-l împiedeca să capete ființă. Presupunem bine înțeles, că prin contract s'ar fi concesionat drepturi de exploatarea unui teren lăsat la libera tranzacțiune, fapt ce va trebui, conf. art. 235 și următorii din legea minelor, constatat de comisiunea de validare. Un atare contract are valoarea și produce efectele unui contract încheiat sub regimul legii din 4 Iulie 1924.

În speța care a venit înaintea Inaltei Curți de Casație, N. Opreșcu și C. Niculescu luaseră în concesiune printr'un contract încheiat sub regimul decretului-lege 2447 o parcelă de teren petrolifer, fără ca contractul să fi fost autorizat. Acelaș teren fusese concesionat anterior lui C. Brezeanu, printr'un contract autorizat. Primii concesionari obținuseră transcrierea anterior transcrierii efectuate de C. Brezeanu, dar actul lor nefiind autorizat, transcrierea n'avea nici o valoare ca fiind făcută contra dispozițiilor unei legi de ordine publică. Brezeanu deși transcrisese mai târziu, transcrisese un act autorizat deci actul și transcrierea erau valabile.

Se înțelege că recursul făcut de Niculescu și Opreșcu nu putea fi decât respins.

Dar dacă suntem de acord cu concluziile Inaltei Curți, facem rezerve — și am arătat pentru cari motive — asupra considerentelor pe cari le-a discutat mai sus.

G. ZAMFIRESCU

Doctor în drept. Avocat

INALTA CURTE DE CAS. și JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 6 Noembrie 1923

Președinția d-lui D. G. TĂZLĂUANU, Președinte

Banca Moldova cu Soc. Franco-Anglo-Americană

Decizia No. 1252

Faliment. Refuz de plată, întemeiat pe excepțiuni de bună credință. Starea de încetare de plăți nu există. Aplicațiune la Societăți. Art. 690 c. com.

Potrivit art. 696 c. com., singurul refuz al unei plăți pe temeiul de excepțiuni, pe care în buna sa credință, debitorul le crede întemeiate, nu constituie o probă de încetare de plăți.

Prin urmare când instanța de fond constată în fapt, fără a soluționa vreo chestiune de drept, că, debitorul se întemeiază pe excepțiuni de bună credință, cari pot duce la refuzul plății cu drept cuvânt respinge cererea de faliment.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d. consilier C. Hamangiu; pe d. avocat Filderman, pentru recurentă și pe d. avocat Lascar Antoniu, pentru intimat și

Deliberând,

Având în vedere că din desbateri și actele aflate la dosar, se constată că societatea în nume colectiv cu denumirea Franco-Anglo-Americană, compusă din Anton Roznovanu, Osias Segal și Marcovici, transformându-se în societate anonimă pe acțiuni, Banca Moldovei, ca creditoare a societății în nume colectiv, fiindcă o finanțase cu diferite sume pentru întreprinderile sale, a cerut declararea ei în stare de faliment, precum și a fiecărui soț în parte, pentru refuzul de plată a unei sume de lei 5.247.720, creanță dovedită cu un extras din registrul legalizat de Tribunal, rezultă din operațiunile de finanțare. Tribunalul a admis cererea și a declarat în stare de faliment atât societatea în nume colectiv, cât și pe componentii ei; Curtea de Apel din București, secția IV, însă, admitând apelul, a respins cererea de declarare în stare de faliment a zisei societăți și a componentilor. Contra acestei deciziuni, Banca Moldovei a introdus recursul de față, invocând următoarele motive de casare:

„Violarea art. 96, 99, 100 și 103 cod. com. Greșita interpretare și nemotivare.

Societatea în nume colectiv Franco-Anglo-Americană se transformă pur și simplu într-o societate anonimă cu aceeaș emblemă și căreia îi aduce ca aport activul său, fără a declara ce face cu pasivul, îndeplinind numai formalitățile de constituire ale acestei noi societăți (art. 96 și 100 cod. com.). Aceste formalități, cuprinse în secțiunea II, se referă la forma contractului de societate, de orice fel ar fi ea. Ele indică pentru ca o societate să se poată transforma sau să-și schimbe forma, etc., că trebuie să se confecționeze un act scris, constatând consimțământul și deciziunea asociaților, de a lichida sau transforma vechea societate, iar art. 100 reglementează publicitatea acestui act.

„Numai cu violarea acestor texte, Curtea hotărăște că simpla cunoștință a unui creditor, ar putea suplini aceste publicațiuni. Art. 99 cod. com. spune că lipsa acestor publicațiuni, fie la constituire, fie la orice schimbare, nu pot fi opuse de asociați celor de al treilea.

II. Violarea art. 370, 372, 373 al. 2 cod. com. combinată cu art. 1130 codul civil. Denaturare de acte, greșită interpretare.

Curtea ne respinge declararea în stare de faliment a societății Franco-Anglo-Americană și pe motiv că creanța nu este

certă, lichidă și exigibilă, deoarece contractul intervenit între noi ar fi un contract de compt curent. Pentru a se fi putut discuta acest lucru, noi credem că neapărat trebuie să presupunem existența societății colective, cari numai ei i se poate opune această creanță și numai ea este în măsură să discute condițiile de existență ale acestei creanțe.

Curtea de apel consideră creanța noastră rezultând din un compt curent supus regulilor art. 370, 372 și următorii cod. comercial.

Pentru a există contract de compt-curent, trebuie să se găsească întrunite elementele cerute de art. 370 cod. com. adică să existe două persoane reciproc creditoare sau debitoare și care să-și facă rimese reciproce, pe cari să le treacă în compt curent, deci un contract sinalagmatic. Ori, în speța noastră e vorba de un contract unilateral, fiindcă este un contract de împrumut supus la alte reguli decât contul curent. Curtea, prin denaturarea actelor și violarea acestui text, a hotărât că e compt curent.

b) Dacă ar fi să se mențină teza Curții de apel, că Societatea colectivă este transformată, deci există o nouă societate atunci se violează și art. 1130 și 1132 cod. civ., combinat cu art. 373 alin. 2 cod. comercial.

Pentru a se putea concepe că am primit un nou debitor pentru aceeași creanță, trebuie să existe ceeace se numește în drept novațiune prin substituirea de debitor. Conform art. 1130 cod. civ., novațiunea nu se prezumă, ci trebuie să rezulte din act, și în conformitate cu art. 1132 trebuie să existe și declarațiunea noastră expresă, că acceptăm această substituție. Greșit deci, Curtea, din câteva împrejurări, caută să prezume intențiunea noastră de a novă, când aceasta trebuie să fie expresă și necontestabilă.

În această ipoteză, chiar dacă ar fi să se socotească că există compt curent, dar neexistând novațiune, atunci conf. art. 373 al. 2 cod. com., contractul de compt curent trebuie să fie desființat. Societatea în nume colectiv s'a retras, a dispărut fără voia noastră, s'a lichidat fără îndeplinirea formelor legale și fără a dispune ce să se facă cu pasivul său.

III. Violarea art. 695, 696 cod. com. combinat cu art. 861 cod. comercial.

Curtea pretinde că din moment ce un debitor ridică o excepțiune, care în concepția debitorului este de bună credință, e suficient ca să refuze de declararea în stare de faliment, cerută pe temeiul art. 695 cod. com., Curtea afirmă că există bună credință, din partea unei societăți debitoare, atunci când un asociat de rea credință pretinde că ar avea obiecțiuni de adus creanței noastre.

Noi am cerut declararea în stare de faliment a societății, nu a asociatului Rosnoveanu personal, care este declarat prin efectul legii în stare de faliment, când asociația este declarată.

Obiecțiunile sale personale nu ne sunt opozabile. Curtea trebuia să vadă dacă obiecțiunea ridicată în numele societății este de bună credință și concludentă în cauză.

Art. 867 cod. com. arată că o societate când este declarată în faliment se declară și componenții ei, dar de aci nu rezultă că obiecțiunea ridicată numai de unul poate să spulbere evidența rea credință a societății, care are o personalitate distinctă.

Falimentul nu este o măsură de executare, ci o măsură de conservare, pusă la dispoziția tuturor creditorilor, atunci când debitorul este notoriu în încetare de plăți, și ce poate fi mai notoriu decât declarația componenților că n'au activ să acopere ceeace ne datorește și fuga unuia din ei, pentru a scăpa de răspundere.

Cererea de faliment este o măsură pe care o poate reclama orice creditor, chiar dacă creanța sa nu este certă, lichidă și exigibilă. El va dovedi numai situațiunea debitorilor săi și ajunge să aibă numai aparența unui creditor serios, care vrea să-și apere drepturile. Nu creanța reclamantului urmează a se cerceta în excepțiunea de bună credință, ci încetarea de plăți a debitorilor.

În materie de faliment nu e nevoie de o creanță certă, lichi-

dă și exigibilă, fiindcă în faliment nu tindem la o condamnare la plată ci la constatarea că debitorul e în încetare de plăți.

Asupra acestor motive :

Având în vedere că Curtea de Apel constată în fapt că refuzul apelanților de a plăti suma reclamată de Banca Moldova, se sprijină pe excepțiuni, pe cari, în buna lor credință, debitorii se întemeiază. În adevăr, Curtea de Apel motivează prin considerentele sale, că transformarea societății din nume colectiv în societate anonimă, a fost cunoscută de Banca Moldova, care chiar a continuat operațiunile cu noua societate, iar extrasul pe care această bancă îl prezintă ca titlu de creanță, este general, nefăcând nici o deosebire între afacerile făcute cu societatea în nume colectiv și cu cea anonimă ; că, în așa condițiuni, cu acest extras de compt trebuia să se adreseze noiei societăți anonime, de existența și funcționarea căreia avea deplină cunoștință și cu care chiar făcuse afaceri. Că, fără a soluționa cesțiuni de drept, Curtea pipăe numai excepțiunile ridicate de debitori, spre a vedea dacă aceștia, în buna lor credință, au putut să le considere ca întemeiate și să refuze plata. Mai departe, Curtea motivează că Banca Moldova atât prin petițiunea de declarare în stare de faliment cât și prin cererea de verificarea creanței, denuște această datorie „cont curent“, deci exigibil la 31 Decembrie 1922, iar nu la data când s'a cerut declararea ; că, chiar dacă ar fi o deschidere de credit, totuși sumele pretinse puteau fi discutate de debitori, asupra chestiunilor dacă operațiunile arătate s'au efectuat și pentru ce sume anume, căci debitorii pretind că nu numai că nu datoresc nimica Băncii Moldovei, dar chiar că sunt creditorii acestei bănci cu cifra patru milioane lei, contestând rând pe rând toate operațiunile arătate în extrasul prezentat de bancă.

Întemeiată pe aceste constatări de fapt, Curtea își face convingerea că refuzul plății cerute de Banca Moldova, pe baza extrasului din registrele sale, a putut fi considerat de către debitori, în buna lor credință, ca întemeiat, și deci declararea lor în stare de faliment, pe acest refuz, nu poate avea loc.

Considerând că art. 696 c. com. pune principiul că singurul refuz al unei plăți, pe temei de excepțiuni, pe care, în bună credință, debitorul îl crede întemeiat, nu constituie o probă de încetare de plăți ;

Considerând că, în baza acestui principiu, Curtea de Apel, constatând în fapt, fără a soluționa diferitele cesțiuni invocate de debitori, că aceștia se întemeiază în buna lor credință, pe excepțiuni, cari pot duce la refuzul de plată ; cu alte cuvinte că acest refuz este serios, iar nu făcut numai pentru a întârzia plata n'a violat întru nimica art. 696 c. com. ci din contra a făcut o bună aplicațiune a acestui articol, așa că recursul este neîntemeiat ;

Considerând că, întrucât privește violarea și reaua interpretare a celorlalte articole de lege, invocate în cele trei motive de recurs, Curtea de Apel nesoluționând nici una din chestiunile de drept derivând din acele articole, ci numai pipăind diferitele excepțiuni invocate pentru refuzul de plată și găsind că debitorii, în buna lor credință, au putut să le creadă ca întemeiate, n'a violat aceste articole, așa că și din acest punct de vedere recursul este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

NOTA. — Înaintea Curții de Apel s. IV-a din

București s'a pus în discuție mai multe chestii de drept privitoare la publicațiile societății apelante, la convenția de concurent dintre părțile din proces și la o chestie de fapt privitoare la refuzul plății întemeiat pe excepția de bună credință. Curtea, înlăturând din discuție chestiunile de drept, reține excepția de bună credință, pe care analizând-o în fapt și găsim-o întemeiată o admite respingând cererea de declarare în stare de faliment. Înalta Curte de Casație a confirmat decizia ultimei instanțe de fond, motivând că întrucât s'a înlăturat din discuție chestiunile de drept, iar în fapt excepția de bună credință s'a găsit serioasă și că nu duce numai la amânarea termenului de plată, s'a făcut în speță o bună aplicație a art. 696 din codul comercial. Soluția supremei instanțe este în armonie cu spiritul legii și cu principiile susținute de doctrina și jurisprudența română și streină.

Pentru rezolvirea speței, prima întrebare ce se pune, este, cari sunt condițiile esențiale ale falimentului? Ele sunt două: calitatea de comerciant și încetarea plăților pentru datorii comerciale. Înaintea instanțelor de judecată nu s'a discutat decât condiția încetării plăților și anume dacă debitorul era sau nu în încetare de plăți, prin excepția de bună credință, ce se ridică; prin urmare numai de această chestie ne vom ocupa în această notă.

În materie de faliment ideea de încetare a plăților asociază cu necesitate și ideea insolabilității debitorului. Legiuitorul nostru a lăsat la o parte ideea insolabilității, de oarece pentru a fi lămurită ea impune o lichidare în patrimoniul debitorului, pentru a se cunoaște stuația activului față de pasiv (1). Această lichidare cerând însă multă vreme, contrazice caracterul urgent al falimentului și împiedică măsurile imediate, ce trebuie luate în această instituție juridică. Legiuitorul nostru nu s'a preocupat — și bine a făcut — decât de ideea încetării plăților, pentru mai multe rațiuni ce se găsesc și în regulile de drept (2) ale altor țări civilizate și cari se potrivesc și cu interesele economico-sociale ale țării noastre:

Comerțul unei țări întemeindu-se în primul rând pe credit, iar încetarea plăților influențând legăturile comerciale prin neîndeplinirea obligațiilor la termen, cîntărește creditul și prin aceasta încetarea plăților dobândește un caracter de ordine publică.

Un debitor insolubil, dar care se bucură de credit, prelungind îndeplinirea obligațiilor sale, prin muncă statornică și eînstită are puțința refacerii, astfel că jena sa de scurtă durată să nu se resimtă (3).

De cele mai multe ori încetarea plăților este însoțită de insolabilitate, încât, în acest caz încetarea plăților soluționează implicit și insolabilitatea.

Încetarea plăților ia o înfățișare de ordin extern, prezintă un criteriu prin ajutorul căruia se poate lesne constata această stare: protestul repetat al cambiiilor, situația procesivă a debitorului, refuzul plăților, de multe ori închiderea biuroului.

Dacă încetarea plăților este o condiție esențială a falimentului, excepția de bună credință este o rațiune temeinică pentru a opri declarația în stare de faliment? Aceasta este a doua întrebare, ce se pune în rezolvirea speței. Răspunsul nu poate fi decât afirmativ. În adevăr o cambie poate fi falsă, fără cauză, prelungită, stinsă prin compensație sau confuzie, o creanță poate fi inexistentă, contestată integral sau parțial în cuantumul sau în chipul ei de executare; este firesc dar să se susțină în aceste împrejurări că debitorul nu este în încetare de plăți (4). Ce se cere însă în această excepție? În fenomenele de voință sunt 2 părți: partea subiectivă și cea obiectivă. Cea dintâi se întemeiază pe considerațiuni de ordin intern, ea este un produs al organizației sistematice și armonice al stărilor sufletești, care formează eul nostru intim. Partea obiectivă consistă în voința manifestată, declarată, care primește o formă exterioară în hotărârile, în actele noastre (5). În excepția prevăzută de art. 696 cod. com. legiuitorul înlăturând partea obiectivă a chestiunii — cum de pildă raportul activului față de pasiv, sau discuția actelor din proces, din punct de vedere juridic, a reținut și s'a referit la procesul intern sufleteș, care constituie buna credință a debitorului. Legiuitorul a rămas în oarecare legătură cu principiile fixate în materia consimțământului. Atât în codul nostru civil, cât și în codul civil francez convențiunile se interpretează după voința prezumată a părților: considerațiune de ordin subiectiv. În codul civil german — legiuitorul schimbând principiul — convențiunile se interpretează după voința declarată, după ceea ce părțile au spus în act (6): considerațiune de ordin obiectiv.

Deci, după redacția și spiritul art. 696 c. com. instanțele de fond fiind obligate a ține seamă numai de considerațiuni de ordin curat subiectiv, nu se

1) Paul Pic. La Faillite des Sociétés Commerciales, pag. 45 et suiv.

2) Ch. Lyon Caen. L. Renault. Traité de Droit Commercial, 3 éd., T. VII, Nr. 21, 59, 60; Edm. Thaller-I. Percerou. Des Faillites et Banqueroutes. T. I, No. 181 et 186 cu aceste jurisprudențe: Rennes 17 Fébr. 1894, Journ. Nantes 1894, 1, 178; Orleans 23 Mai 1925, Journ. Trib. com. 1896, p. 724; Req. 9 Fébr. 1903, Gaz. Pal., 11 Fébr. 1903; Paris 12 Déc. 1893, Gaz. Pal., 1893, 1, 2 partie; Orleans 16 Ian. 1896, Journ. Trib. com. 1896, p. 864; Trib. Nogent le Retrou, 22 Ian. 1892, Journ. Faill. 1892, p. 131; Cas. 13 Jul. 1893, S. 94. 1. 32. D. 93. 1. 480.

3) Constantin Stoianovici. Falimentul Nr. 71 și urm.

4) E. Vidari. Diritto Commerciale. Vol. III, Nr. 7410 cu aceste jurisprudențe: C. App. Genova, 8 Iulie 1873; C. cass. Torino, 19 Aprilie 1895; Contrà: Sacerdoti Nel Diritto Commerciale, No. 6, del 1884.

5) P. Vasilescu. Quelques Remarques sur les Vices du consentement, p. 43 et suiv.

6) R. Saleilles, De la Déclaration de Volonté, pag. 1 et suiv.

vor preocupa, dacă buna credință a debitorului este întemeiată sau nu în drept, pentru că în această excepție nu se judecă fondul dreptului (7). Doctrina și jurisprudența au pus însă condiții în această excepție: Se cere să fie serioasă, rațională și să nu fie numai un mijloc de amânare a plății (8); de aceea instanțele judiciare de fond numai în chip cu totul accesoriu vor examina, dacă debitorul are mijloace să plătească datoria contestată.

Buna credință va proba-o debitorul, fiindcă neplata la termen, până la proba contrară, presupune rea credință (9).

Instanțele de fond sunt suverane în aprecierea bunei credințe, afară de cazul când din faptele constatate reiese o vădită stare de încetare de plăți, în acest caz Inalta Curte de Casație are drept să verifice aceste fapte (10).

Doctrina și jurisprudența noastră au aplicat în această excepție principiile mai sus arătate chiar când este vorba de o cambie, care întrunește toate condițiile puse de lege (11), sau de o hotărâre rămasă definitivă (12) și în genere față de orice creanță litigioasă (13). A respins însă jurisprudența noastră excepția de bună credință, ce se întemeia pe o susținere fără temei, de pildă refuzul plății în așteptarea unei legi de amânare a plăților în valută streină (14).

În Franța deși nu este în legislația comercială în această privință un text pozitiv de lege, totuși excepția de bună credință a fost primită în doctrină și jurisprudență (15). Această soluție se explică prin ideea că materia obligațiunilor, mai mult ca orice altă instituție în drept, se întemeiază peste tot în fapt cam pe aceleași nevoi, iar în raționament pe logică strânsă, ceea ce face ca sistematizarea ei să fie mai științifică: (16). Unde sunt aceleași cauze, este și aceeași logică juridică.

Iată de ce soluția supremei noastre instanțe, în-

7) M. A. Dumitrescu. Codul de comerț. vol. 6, Nr. 54 și 57.

8) Edm. Thaller. I. Perceron, op. și Nr. citat; Ch. Lyon Caen. L. Renault, op. cit. și Nr. cit.

9) Alex. Degré. Scrieri Juridice. Vol. III, pag. 129.

10) Ch. Lyon Caen. L. Renault op. cit. Nr. 59.

11) C. N. Toneanu. Falimentele, Fascicola 2, pag. 11; Pandectele Române, caetul 9, 1925, Cas. III, dec. 601, 18 Martie 1925 cu nota d-lui magistrat Stelian Ionescu.

12) M. A. Dumitrescu, op. cit. Nr. 55.

13) „Curierul Judiciar” Nr. 48, 30 Iunie 1916, Cas. III, dec. 315, 26 Mai 1916; „Dreptul” 12 Sept. 1892, pag. 429, Cas. II, 27 Martie 1892; „Dreptul” 28 Aprilie 1902, C. Ap. Galați, 2 Noembrie 1901; „Curierul Judiciar” Nr. 21, 31 Mai 1925, Trib. Ilfov s. I. com. sentința 631, 30 Iulie 1924 cu nota d-lui avocat A. Velcescu; G. T. Palade. Codul Falim. art. 696; Al. Ingramo Giuris. com. art. 705, Nr. 42; Carpentier. Répert. Gén. Alph. Fail. 294 et suiv.; Pand. Franc. Nouv. Répert. Fail. Nr. 32 646 et suiv.

14) „Dreptul” Nr. 29, 1923, Trib. Ilf. s. I com. sent. 586, 24 Septembrie 1923.

15) M. A. Dumitrescu, op. cit. Nr. 59.

16) R. Saleilles. Etude sur la Théorie Générale de l'Obligation, pag. 1.

temeiată pe formula seriozității refuzului de plată, considerație subiectivă scoasă din analiza faptelor, sintetizează adevăratele principii ale doctrinei și jurisprudenței române și streine.

P. VASILESCU

TRIBUNALUL BUZĂU SECȚIA II-a

Audiența dela 27 Ianuarie 1925

Președinția d-lui M. NACIAN, Președinte

Ovidiu Niculescu cu Elisa C. Demetriade

Sentința civilă No. 49

Suprafața obiectului vândut fixată și precizată în mărimea și cuprinsul ei prin anumite semne convenționale pe teren, însă precizată și în metri pătrați. Dacă vânzătorul poate fi îndreptățit a cere reducerea suprafeței, căci ar depăși pe cea arătată în act.

Atunci când se vinde un teren până la o anumită împrejmuire, fixă și precisă, când, cu alte cuvinte, individualizarea și specificarea obiectului în mărimea și cuprinsul său, părțile le-au lăsat referindu-se la anume semne pe teren, fie semne naturale, fie convenționale, arătarea suprafeței fie și în mod precis, în actul de vânzare, cum este în speță, nu poate ajuta pe vânzător întru nimic și nici să-l îndreptățească a cere cumpărătorului să-și reducă stăpânirea asupra lucrului vândut, prin faptul că ar stăpâni mai mult decât suprafața arătată în actul de vânzare.

Reclamantul prin adv. Gh. Pleniceanu, pârâta prin adv. C. Bascovici.

Tribunalul,

Asupra prezentului proces;

Având în vedere acțiunea, actul de vânzare de la dosar intervenit între părțile litigante, planul de parcele și expertiza efectuată în cauză, cum și depozitiile martorilor;

Având în vedere susținerile părților și concluziile lor;

Considerând că din acestea toate litigiul în fapt se prezintă cum urmează:

În 1919, reclamantul Ovidiu Niculescu, farmacist în București, vinde prin actul autentificat de trib. Buzău la Nr. 1461 doamnei Eliza C. Demetriade un imobil situat în orașul Buzău, str. Protopopul Bărbulescu Nr. 48 (fosta vilă Schuller) „cu toate îmbunătățirile de pe el și cu locul împrejmuit în întindere aproximativ de 2000—2178 m. p., cu vecinătățile și stăpânirea actuală” — zice actul. La 12 Oct. 1923 vânzătorul acționează în justiție pe cumpărătoare cerând ca aceasta să-i lase în plină proprietate și posesiune o suprafață de 585 m. p., teren pe care, pretinde reclamantul, pârâta îl deține fără cauză și fără titlu, în plus peste suprafața de 2000—2178 m. p. vândută, cum și la 10.000 lei daune pentru lipsa de folosință a terenului deținut;

Considerând că astfel fiind chestiunea este aceasta: trebuie ca pârâta să lase reclamantului suprafața de 525 m. p., căci la această suprafață s'a redus terenul revendicat, sau nu trebuie (repetitio in debiti)?;

Considerând că principiile din materia vânzării, consacrate în art. 1326, 27, 28 și 1329 c. c., ca și principiile de interpretarea convențiilor rezolvă chestiunea pusă;

Considerând că din următoarele două împrejurări de fapt, certe și netăgăduite de părți, concluzia care se impune este, neîndoios, contra reclamantului, a cărui acțiune urmează să fie respinsă:

1. Cea ce pârâta a cumpărat dela Ovid Niculescu eră o parcelă dintr'alte multe parcele, care toate împreună formau imobilul numit „vila lui Schuller”, intrat în patrimoniul reclamantului pe cale de succesiune; și

2. Că această parcelă în momentul vânzării a fost împrejmuită. Aceste două împrejurări de fapt rezultă, prima din planul imobilului, plan întocmit de reclamant pentru parcelare, și

atașat la dosar, iar secunda din cuprinsul actului de vânzare dintre părți;

Considerând că din aceste împrejurări de fapt rezultă că reclamantul a vândut o parcelă din proprietatea sa, parcelă împrejmuită. Arătarea în contractul de vânzare că terenul vândut, pe care eră și o casă vândută și aceasta, eră împrejmuit, le-a servit părților, împreună cu învecinările acolo menționate, la identificarea și individualizarea obiectului convenției;

Având în vedere că în contract se mai arată: 1. Că suprafața bucatii de pământ este aproximativ de 2000—2178 metri pătrați, și 2. Că transmite cumpărătoarei imobilul cu vecinătățile și stăpânirea actuală;

Considerând — cu privire la obiecția făcută de reclamant că deși în act suprafața este arătată prin două cifre, exprimându-se părțile astfel: „... în întindere aproximativ de 2000—2178 m. p.”, aceasta trebuie înțeleasă numai în sensul că obligația vânzătorului este de a-i predă cumpărătoarei minimum 2000 m. p., iar maximum 2178; că aproximația trebuie raportată la ceea ce se cuprinde între aceste două extreme — că din moment ce părțile menționează că suprafața vândută este de aproximativ de 2000—2178, caracterul aproximativ al acestei fixări nu este înlăturat nici peste cifra maximă arătată în act;

Considerând că, urmând cu cercetarea concluziilor care se impun din cuprinsul actului, chestiunea de principiu ce se pune este aceea de a se ști: spre a ști care sunt obligațiile vânzătorului cu privire la predarea bunului vândut, cum se armonizează ambele aceste două precizări dintr'un act de vânzare: arătarea prin măsurătoare precisă a suprafeței transmise cu arătarea că această suprafață se va întinde până la o anume împrejmuire care va forma limita dintre locul vândut și restul proprietății vânzătorului, atunci când aceste două arătări, în cuprinsul lor se contrazic!

Considerând că atunci când se vinde un teren până la o anume împrejmuire, fixă și precisă, când, cu alte cuvinte, individualizarea și specificarea obiectului în mărimea și cuprinsul său părțile le-au lăsat referindu-se la anume semne pe teren, fie semne naturale, cum este o cută de teren, o adâncătură, fie semne artificiale, convenționale, cum este o împrejmuire, un gard făcut de mâna omului, arătarea suprafeței, fie și în mod precis, nu poate ajuta pe vânzător întru nimic atunci când pretinde cumpărătorului să-și reducă stăpânirea prin îndepărtarea de semnul la care s'au referit prin convenția lor, sub motiv că ar stăpâni mai mult decât suprafața arătată în contract;

Acest fel de a vedea se bazează pe aceea că părțile au subordonat individualizarea și mărimea obiectului în cuprinsul său existenței semnului pe care l'au hotărât și primit ca hotar, ca limită a terenului vândut. Au înțeles părțile cu toată fixarea precisă în metri pătrați a suprafeței vândute că semnul la care se referă să fie limita proprietății transferate. Dacă nu ar fi înțeles acest lucru, când suprafața este arătată precis în metri pătrați, nu ar mai fi arătat nimic în act cu privire la vreun semn;

Că din acest punct de privire o armonizare între aceste două explicații din act nu este cu putință, ci înlăturarea uneia față de cealaltă este singura posibilă;

Considerând că mai trebuie încă o chestiune de lămurit pe lângă cele de mai sus, anume aceea dacă semnul la care părțile se referă în act, există pe teren în momentul intentării acțiunii;

Având în vedere că din depozitiile martorilor audiați în acest scop, anume martorii Giusepe Cedolini, Nic. Georgescu și Maria Popescu rezultă că împrejmuirea ce constă dintr'un gard de uluci a fost unde se găsea în momentul vânzării încă cu mult înainte de vânzare, și este și azi — în momentul audierii martorilor 14 Mai 1924, intactă;

Că astfel fiind acțiunea recl. Ov. Niculescu este neîntemeiată, urmând a se respinge ca atare;

Considerând că cererea cheltuielilor de judecată a părții, tribunalului prin apreciere o fixează la 100 lei;

Pentru aceste motive redactate de d. Alex. Ștefănescu, ju-

decător de ședință, în virtutea legii hotărăște: Respinge ca neîntemeiată acțiunea.

(ss) M. Nacian, Alex. Ștefănescu.

Grefier, (ss) M. Ștefănescu.

CRONICĂ

Asupra conferințelor ținute la Strassbourg și la Bruxelles de d-l avocat Iosif G. Cohen

În urma conferinței ținute de d-l avocat Iosif G. Cohen, la Societatea de legislație comparată din Paris, după cum am arătat în cronica mea din Curierul Judiciar Nr. 2 din 10 Ianuarie, d-sa a fost invitat de către Universitatea din Strassbourg să facă o conferință la acea Universitate, asupra reformei legislative constituționale din România, în raport cu legea minelor.

Universitatea din Strassbourg, reprezintă azi în Franța, unul din centrele cele mai culturale căruia guvernul francez i-a dat o dezvoltare excepțională, destinând pentru această Universitate cele mai însemnate somități ale Franței în toate ramurile științifice.

Universitatea de drept numără printre profesorii săi pe cei mai însemnați doctrinari actuali, între cari putem cită pe d-nii B. udant, Duquêsne, Niboyet și alții, cari s'au devotat acestei înalte instituțiuni pentru a întrece nivelul la care ea se găsea sub ocupațiunea germană.

Tot la această Universitate există una din cele mai importante facultăți științifice propriu zisă, a industriilor și petrolului în genere, care funcționează concomitent cu Oficiul petrolului.

Grupurile universitare s'au organizat fiecare separat sub denumirea de Grupurile Strassbourgiene, având revistele lor de specialitate, iar lumea juridică a înființat secțiunea din Strassbourg afiliată Soc. de Legislație comparată din Paris, cu buletinul său special.

Invitat în mod special, de acest centru universitar, d-l avocat Iosif Cohen, în ziua de 8 Ianuar 1926, a ținut conferința d-sale la Universitatea din Strassbourg.

Ședința a fost prezidată de către prezidentul Soc. de legislație comparată din Strassbourg, cunoscutul profesor Boute-loup și organizată ad-hoc, de către profesorul de drept internațional privat Niboyet la care conferință, au asistat aproape toți profesorii universitari dela toate facultățile, toate notabilitățile orașului, în frunte cu Generalul Berthelot, actualul guvernator al Strassbourgului.

D-l Președinte Boute-loup, prezintă pe conferențiar publicului arătând că, în urma succesului obținut la Paris, Ministerul de Justiție a invitat pe d-l Cohen la Strassbourg, iar grupul Soc. de legislație comparată din Strassbourg își face cinste de a-l avea printre invitații săi.

Apoi, arată importanța legăturilor de stabilit între România și Franța pe calea științifică a dreptului, legături cari au fost încheiate și cu Polonia, și cu Italia cu atât succes.

Dându-se cuvântul d-lui Cohen, d-sa dezvoltă conferința d-sale timp de o oră și jumătate, în atențiunea încordată a auditoriului.

Este de remarcat impresiunea excelentă pe care a făcut o conferențiarul, arătând că reforma agrară realizată în România prin sacrificiul marilor proprietari, a fost recompensă datorită soldaților țărani, cari, cu prețul vieții lor, au dobândit România-Mare, la care Franța în mare parte a contribuit prin reprezentantul său, Generalul Berthelot, cetățeanul de onoare al României, care a organizat armata română în războiul mondial. Generalul Berthelot, vădit impresionat, a mulțumit în cuvinte calde conferențiarului, arătând că nu există pentru lănsul fericire mai mare decât de a retrăi în Franța, momente românești.

După terminarea conferinței d-l decan al facultății de drept,

Duquêsne a adus elogii conferențiarului, analizând în întregime tot cuprinsul conferinței. Conform obiceiului acestei universități, după conferință se fac discuțiuni contradictorii în ședință publică, asupra diferitelor chestiuni ce ar fi născut din obiectul conferinței.

Două probleme au fost discutate:

1) Dacă regimul constituțional al minelor instituind proprietatea subsolului, ca o proprietate a colectivității, depășește regimul tradițional sau atinge drepturile câștigate.

2) Sistemul de organizare al consiliului legislativ.

Ambele chestiuni au fost discutate îndelung de către diferiți profesori universitari, în urma lămuririlor date în ședință de către d-l avocat Cohen.

Universitatea din Strassbourg a reținut conferința pentru a fi publicată în Buletinul său.

După conferință, d-l decan Duquêsne, a oferit un banchet în onoarea d-lui Cohen.

Legăturile stabilite cu facultatea din Strassbourg pe această cale, vor lua o dezvoltare importantă, mai cu seamă că la această facultate frecventează un număr însemnat de studenți români.

După conferința dela Strassbourg, d-l Cohen a fost invitat de Institutul de Drept Belgian din Bruxelles să facă o conferință la acest institut, care are sediul în Palatul de justiție din Bruxelles.

Institutul de drept belgian, este un fel de Soc. de legislație comparată belgiană, care a fost sub președenția marelui Laurent. Astăzi el își are existența în Bruxelles și toate facultățile belgiene din Anvers, Liège, Gand, etc. își au grupurile lor constituite la această societate, care are un buletin ce apare trimestrial.

Institutul este organizat în așa chip, încât pe lângă scopul principal de a răspândi legile țărilor diferite prin studii comparate, au și studii speciale tehnice asupra legislațiilor locale, din punct de vedere tradițional.

În ziua de 13 Ianuarie, conferința a fost organizată de acest institut, sub președenția d-lui Maheim, președintele institutului, profesor la Universitatea din Liège și fost ministru al Justiției. Conferința a avut loc în vasta sală a Curții de Apel, secția I, unde asistă un public select, foarte mulți magistrați și avocați.

D-l Maheim prezintă publicului pe d-l avocat Cohen, arătând că d-sa a reușit împreună cu un grup însemnat de magistrați și avocați din România să înființeze Soc. de legislație comparată română, afiliată marelui societăți din Paris și astăzi asociată, implicit și la institutul belgian, care va lucra concurent cu soc. românească și cea franceză, la care a aderat și grupul polonez, la înființarea marelui societăți de drept comparat, a Europei Centrale.

D-l Cohen având cuvântul, dezvoltă conferința sa care în multe rânduri a fost întreruptă prin aplauze, mai cu seamă în momentul în care făcând comparație între rolul jucat de belgieni în războiul mondial și rolul României, d-sa a arătat că exemplul belgian a fost urmat de soldatul român care l-a indemnă la sacrificiul făcut pentru realizarea României-Mari.

După conferință s'a dat un banchet în onoarea d-lui Cohen de către Institutul belgian la cercul Gaulois, unde au asistat între alții d-nii Maheim, fost ministru, M. Catargi, ministrul României la Bruxelles, care a fost declarat și președintele de onoare al conferinței, d-l Rolin, președintele Curții de Casație, d-l Beatse, profesor la Universitatea din Gand, d-l Gilson primul-președinte al Tribunalului; d-l Cornile, primul procuror, profesor la universitatea din Bruxelles, d-l Vroonen judecător al Trib. de primă instanță, d-l Jurasco, consilier la legația Română, d-l Huysmans, profesor la Universitatea din Bruxelles, d-l Veldekens profesor la Universitatea din Louvain, d-l Berger, președinte al institutului, și un număr însemnat de avocați, printre cari d-nii Kirschen, Landien și alții.

Primul ministru al Belgiei a trimis o lungă telegramă de felicitare.

Unirea făcută între institutul belgian și Soc. de legislație comparată română, nu poate să constituie decât un mijloc de apropiere între cele două țări, atât prin comunicările juridice ce se vor face, cât și prin conferințele, cari incontestabil vor urma.

Activitatea desfășurată de d-l Cohen în calitate de secretar general al Soc. de legislație comparată română a făcut să apară în fața juriștilor francezi legislațiunile românești de după războiu ca un rezultat al unei civilizațiuni juridice care a atras admirațiunea Franței.

Comunicările făcute de către juriștii români în Buletinul Soc. de legislație comparată din Paris, au fost remarcate ca cele mai interesante comunicări, de către juriul societății, care le-a relevat menționând în mod special, lucrările d-lor Athanasovici și Ionescu-Dolj asupra naționalității, a d-lor Sescioreanu și Brăescu, asupra legilor agrare a d-lor Pherekyde și Pantazi, asupra personalității juridice.

Activitatea desfășurată de Soc. de legislație comparată în scurtul timp de existență a ei de un an de zile, a făcut ca studenții români din Franța, să găsească sentimentul de patriotism desfășurat cu atâta amplex în cel mai mare institut juridic al Franței și mândria civilizațiunii juridice a României, admirată și propășind în occident.

Cum orice activitate și orice muncă este răsplătită de către Marea Franță, la momentul oportun, Republica Franceză a onorat munca d-lui Cohen, acordându-i, în urma conferinței de la Strassbourg, Legiunea de Onoare, în gradul de Cavalier.

IONEL I. CODREANU,

Doctorand în drept la Universitatea din Paris.

INFORMAȚIUNI

Marti, 26 cor. a avut loc înmormântarea lui Mihail Pherekyde. Președintele Senatului, fost Prim-Ministru, de mai multe ori Ministru și distins membru al Baroului de Ilfov.

Transmitem îndureratei sale familii cele mai sincere condoleante.

* * *

În numărul viitor vom publica: *Observațiuni asupra noiei legi a Curții de Casație*, datorit distinsului nostru colaborator d. avocat Mihail Valerianu.

* * *

A apărut în editura „Curierul Judiciar”:
— **DESPRE SUCCESIUNI**, de d. N. Jac. Constantinescu, consilier la Curtea de Apel din București, (revăzut și completat cu jurisprudența la zi). **Prețul Lei 140.**

— **BIBLIOTECA LEGILOR UZUALE ADNOTATE** Nr. 3, cuprinzând legea Curții de Casație, a Contenciosului administrativ, cu expunerea de motive a ministrului și rapoartele dela Camera și Senat; **Legea de organizare judecătorească** cu toate modificările la zi, etc. **Prețul lei 140.**

A apărut la „Viața Românească din Iași” **„TRATATUL TEORETIC ȘI PRACTIC DE PROCEDURA CIVILA”** de Eug. Herovanu.

- 1) A doua ediție din prima fascicolă, revăzută și pusă la curent cu mișcarea legislativă și jurisprudența. **120 lei**
- 2) Fascicola a doua, ediție veche (termene și decăderi) **50 lei**
- 3) Fascicola a treia, nouă, (cuprinzând teoria acțiunii) **80 lei**
- 4) **PRIMUL VOLUM** format din cele trei fascicule de mai sus cu tabla analitică. **300 lei**

De vânzare la „Curierul Judiciar”

La 1 Februarie apare: „**CODUL CONTRIBUȚIUNILOR DIRECTE**” adnotat cu doctrină, debateri parlamentare, expunere de motive și jurisprudență Casației și a Curților de Apel la zi de: **Vespasian Erbiceanu**, Consilier la Înalta Curte de Casație, **St. Mihăescu**, Magistrat la Trib. Ilfov, **Gh. Alexianu**, avocat. Comenzile la **Librăria Pavel Suru** și la **Curierul Judiciar**.